

EVANGÉLIKUS Élet

Bibliai övezetek

**Egy Tolna megyei
lelkészi szolgálat
pillanatképei**

**A kereszténység
álarca mögött
is lehet bántalmazni**

Több lábon álló gyülekezet

Szpisák Attila és a láthatóvá vált
tótkomlói evangélikusok

MEGJELENT!

3600 Ft

JÁRJATOK SZERETETBEN!

LELKI ÚTRAVALÓ AZ ÉVEN ÁT

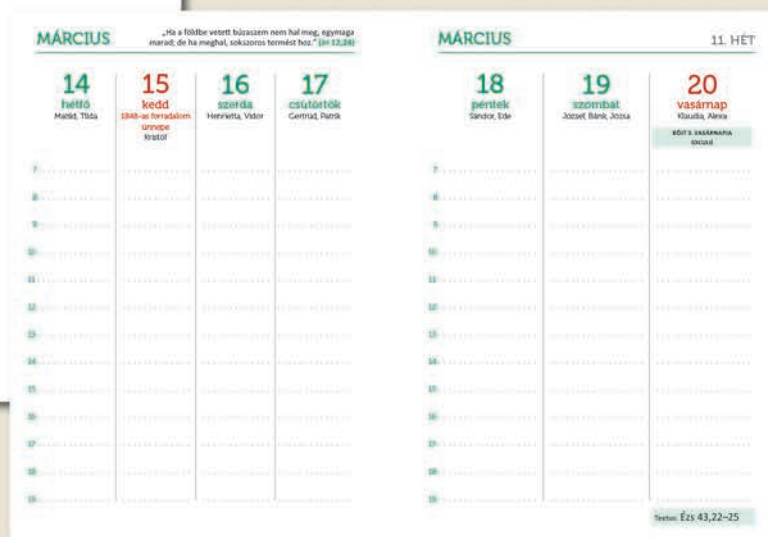
Határidőnapló 220 oldalon,

A/5 méretben evangélikus lelkészektől

és Luthertől származó idézetekkel,

bőséges jegyzetelési felülettel,

egy piros és egy kék jelzőszalaggal.

Lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

MÚLT, JELEN, KÖZÖS JÖVŐ

A reformáció havába lépve sokszínű, nemzetiségi és nemzetközi kitekintésben is gazdag lapszámot készítünk olvasóinknak. Beszámolunk a finn evangélikus érsek budapesti látogatásáról – külön öröm, hogy Tapio Luomával exkluzív interjút közölhetünk.

Történelminek is mondhatjuk a közvetlenül lapzártánk előtt zajlott eszmecsere: a szlovákiai evangélikus egyház három új püspöke is látogatást tett Budapesten. A találkozóról, amely több szempontból is fontos a magyar és a szlovák evangélikusság számára, szintén részletesen szólunk. Bajor testvéregyházunk képviselőivel pedig Visegrádon volt egyeztetés; ennek kettős céljáról Pröhle Gergely országos felügyelő ír beszámolójában.

Elindult egyházunk könnyűzenei programja, amelynek fő célja, hogy a középiskolákban elsősorban zenekarokat, majd gospelénekkarokat hívjon életre, és támogassa őket. A kezdeményezést koncertkörút vezet be. Minderről Csúry Csaba püspöki titkár mint a keresztény könnyűzenét is játszó TakeMeHome együttes frontemberét kérdeztük.

A Tolna megyei dombok legmagasabb lankáin húzódik meg az ezer főt számláló bájos település, Váralja. A faluba betérők az evangélikus templomot el sem téveszthetik: méltóságteljesen, mégis hívogatóan magasodik az 1845-ben épült istenháza a település főutcájának számító Kossuth Lajos utcán. A Nagymányok-Váraljai Evangélikus Egyházközség lelkészével, a huszonkét éve itt szolgáló Schaller Bernadett-tel a lelkési hivatás szépségeiről és kihívásairól beszélgettünk.

Végezetül hadd hívjam fel a figyelmet egy érdekes 17. századi dokumentumra. Kőszegi polgárok kezességvállalásáról tanúskodik a *Thesaurus* rovatunkban bemutatott nemescsói kontraktus. A több mint háromszáz éves szerződés a nemescsói magyar evangélikus templom építésére vonatkozó ismereteinket gyarapítja.

■ KÉZDI BEÁTA

Több lábon álló gyülekezet Tótkomlóson

„A tótkomlósiak látják, hogy az evangélikus intézmények minőséget képviselnek, és figyelnek az emberekre. Másrészt rájöttek, hogy az egyház számos területen eljut az emberekhez, a hétköznapiakban is jelen van, és segít” – meséli riportunkban Szpisák Attila helyi lelkész.

23. oldal

Egyek Isten hűségében

Hívó keresztény, gyülekezetük közösségében aktív szerepet vállaló ötgyermekes házaspár. Evangélikus feleség, római katolikus férj. Riportunkban arról is érdeklődünk, mikor tudatosult bennük, hogy házasságkötésük nemcsak egymásra, hanem két felekezet szövetségére is igent mondtak.

26. oldal

Bántalmazni keresztény álarcban is lehet

Néhány hete sokkolta a közvéleményt, hogy egy kamasz fiú azután vetett véget az életének, hogy iskolatársai rendszeresen bántalmazták. Mi számít bántalmazásnak? Mit tehetünk a megelőzéséért, és mikor kell közbelépnie a felnőttnek? Koczor Tamás iskolalelkész kérdeztük.

32. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Grendorf Péter	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Hegedűs Attila	6
A hónap igéje • Balicza Iván	7
Krónika • Hírek, tudósítások	8
Égtájéoló • Korányi András püspökhelyettes írása	14
Portré • Domokos Ildikó a tanári pályáról és a külügyi kapcsolatokról	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Interjú • Csúry Csaba püspöki titkárral és zenésszel beszélgettünk	18
Interjú • Schaller Bernadett lelkési szolgálatának pillanatképei	19
Kultúrkörök • Lélekmelengető könyves találkozás	22
Riport • Több lábon álló gyülekezet Tótkomlóson	23
Riport • Zászkaliczky Zsuzsanna és Regős Imre az ökumenikus családi életről	26
Thesaurus • Nemescsói kontraktus • Söptei Imre írása	29
Kötőszó-szemle • Bántalmazni keresztény álarcban is lehet	32
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Lupták György	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Kadlecsek Zoltán	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Vértési Ferencné, Ágota nyugdíjas tanító, presbiter – Debrecen. Kiskörösiként abban a templomban kereszteltek meg, ahol Petőfi Sándort. Több mint hét évtizede vagyok a debreceni gyülekezet tagja. A vasárnapi istentiszteleteket nem tudom kihagyni, mert akkor az egész hét olyan, mintha nem is történt volna semmi. Az tölt fel, ad örömet és erőt, hogy az egyházhoz tartozom, hogy hallgathatom az igehirdetést, az orgonaszót, átélhetem a közös imádságot. Ezek nemcsak a vasárnapomat, hanem a hétköznapjaimat is gazdagítják, irányt mutatnak. Különös öröm – amit gyakran megélek –, hogy gyermekeimmel és unokáimmal együtt ülhetek a templompadban, közösen vehetünk úrvacsorát, és tekinthetünk a gyülekezettel együtt egy irányba, Urunkra, Krisztusra.

Nagyon sok barátom van a közösségben. Összekovácsolt, egymásra figyelő gyülekezet vagyunk, ahol tudunk, segítünk egymásnak. Nagyon sokat köszönhetek lelkészeinknek, Szabó Gyulának, Béres Tamásnak, Réz-Nagy Zoltánnak, napjainkban pedig Asztalos Richárdnak. Ők a legnehezebb időkben is összefogtak minket, a gyülekezetet. Vallom, hogy ugyanazt az istenhívó szeretetet kell átadnom nekem is a családomnak, mint amit a szüleim és lelkészeim adtak nekem.

Hitem megvallása és gyakorlása miatt bennem félelem sohasem volt. Mindig úgy éreztem, áldás számomra, hogy Istenben hiszek. Ezért is tekintem életem fő bibliai üzenetének ezt az igét: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.” (Jel 2,10b)

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Evangélikus lelkész házaspárt tüntettek ki

A Széchenyi Társaság Díját vehette át szeptember 21-én Lacknerné Puskás Sára evangélikus lelkész és Lackner Pál nyugalmazott protestáns tábori püspök, evangélikus lelkész a Széchenyi Társaság elnökétől, Szemereki Zoltántól a társaság emlékülésén a Magyar Tudományos Akadémián.

Forrás: MTI

FOTÓ: MTI / KOVÁCS TAMÁS

ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk! Számptalan ajándékod, amely mind irántunk való szeretetedet hirdeti, arra indít bennünket, hogy most kéréseinkkel is hozzád forduljunk.

Gyönyörű világot teremtettél számunkra, Urunk, és idén is gondoskodtál arról, hogy mindenünk meglegyen, ami a földi élethez szükséges. Kérünk, adj szívünkbe elégedettséget, hogy meglássuk életünkben gazdag ajándékaidat. Add, hogy mindenkor észrevegyük azt az embertársunkat is, aki segítségre szorul, s ne késlekedjünk a javára cselekedni. Add, hogy megtanuljunk vigyázni a teremtett világra, hogy képesek legyünk védeni a természetet, hogy Földünk élhető legyen az utánunk jövő nemzedékek számára is.

Értelemmel ajándékoztad meg az embert, Urunk, hogy lehetősége legyen az életét védő, segítő felfedezések feltalálására. Kérünk, add, hogy soha ne az emberiség vagy a teremtett világ kárára, hanem mindig javára használjuk a találmányokat, és felelősséggel éljünk velük. Kérünk, a pandémia éveiben győzd meg az oltságellenes testvéreinket, hogy felelősségük van önmagukért, családjukért, a közösségeikért. Kérünk, add, hogy ebben a tanévben gyermekeink tanítása és nevelése ne szenvedje meg a járvány következményeit.

Egyházat hoztál létre, Urunk, Szentlelked által, hogy hirdesse a bűnbocsánat és az örök élet örömhírét. Kérünk, add, hogy egyházad ebben a szolgálatban soha meg ne lankadjon. Kérünk, add, hogy betegágyánál és gyermekek között, bajban levő testvérek és istentiszteletre érkező gyülekezeti tagok között is tudjunk a jó hírről hitet ébresztő, vigasztaló, örömet adó, biztató módon tanúskodni.

Hallgass meg, kérünk, Urunk, és vezess bennünket, hogy egész életünkben a te tanítványaid legyünk és maradjunk, hogy semmi el ne térítsen tőled minket. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 18. (HÁLAADÓ) VASÁRNAP – JER 1,10–17

Mandulavessző, gőzölgő üst és evangélium

Így szólt Jeremiáshoz az Úr igéje: „Övezd fel derekadat, és indulj, hirdesd nekik mindazt, amit én parancsolok!”

A bontás evangéliuma. „Lásd, én a mai napon népek és országok fölé rendellek, hogy gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!” Sokkoló felszólítás. Tíz évvel ezelőtt a bőrömön éreztem ezt, amikor beiktattak az angyalföldi gyülekezet lelkészének. Az iktató istentiszteleten az egyik kolléga ezekkel a szavakkal áldott meg: „Ezt mondja az Úr: »...gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!«” Az utolsó két, pozitív tartalmú igével nem is lenne baj, ha nem lenne ott az első négy negatív ellentétpárként. Ráadásul a szavak számából adódóan az utóbbi nagyobb súllyal, mint azt mi indokoltnak tartanánk. Hol van ebben az evangélium a számunkra? Hát nem építeni küld az Úr?

Templomunk alagsorának felújítása nemrég fejeződött be. Amikor elkezdték a munkát, felvonultak a munkások, és a nap végére irtózatossá pusztítást végeztek, falakat ütöttek ki, ablakokat törtek be, a vakolatot a tégláig leverték, hatalmas port és romokat hagyva maguk után. Amikor vezetőjük látta kétségbeesett, értetlenkedő arckifejezésemet, megnyugtató: e rombolás célja, hogy megszüntessék mindazt, ami akadályozza az építést. Ugyanezt szolgálja a gyomlálás és a metszés is a kertben. Vannak akadályok az istenkapcsolatunkban is. Ezekre figyelmeztet Urunk Jeremiás két látomása által.

Mit látsz? A kérdés kézenfekvő, de közel sem olyan magától értetődő, mint elsőre tűnik. Amikor Isten kérdez, akkor abban ott van az ő vezetése is: Arra figyelj, amit mutatni akarok neked. Rám figyelj! Két látomást ad az Úr a prófétának, amely kijelöli szolgálatát, de mint minden prófécia, túl is mutat önmagán.

Az első, amit Jeremiás lát, egy mandulavessző. Egészen hétköznapi kép, amelyet Jeremiás nap mint nap láthatott kortársaival együtt. Nincs benne semmi különleges azonkívül, hogy az Úr hívja fel rá a figyelmét. Így azonban éppen a próféta és a mindenkor Istenben hívó, Isten igéjére építő ember bizonytalanságára való válaszá válik. Biztos megtartja szavát az Úr? Egészen bizonyosan építhetünk Isten kinyilatkoztatott ígéreteire? A mandulafa héber nevének igei alakja azt jelenti: örködni, őrt állni. Valószínűleg azért kapta ezt a nevet, mert tavasszal Palesztinában ez a gyümölcsfa virágzik ki először, úgy tűnik hát, hogy mindig éber. Ezzel az Úr arra emlékezteti a bizonytalankodó prófétát, hogy igéjének beteljesedése felett ugyanígy örökös.

A második látomás már félelmetesebb: egy megdőlt, gőzölgő üstöt tartalmaz, amely a közelgő veszélyre figyelmeztet. De

”

ez a látomás nem a levegőben lógó misztikus tapasztalat, hanem konkrét történelmi helyzetben megjelenő figyelmeztetés. A prófécia minden esetben a jelennek szól, figyelmeztet vagy biztat általa Isten. Jeremiás igehirdetésében a figyelmeztetés volt hangsúlyosabb. De az ítéletben is ott van a megmentő szándék: vigyázz, rossz az irány! Még nem késő megtérni, megfordulni, másként folytatni, és akkor a vége is lehet más.

Az újjáépítés evangéliuma. Mi alapvetően tiltakozunk minden rombolás ellen. Selejtezni sem szeretünk, még akkor sem, ha tudjuk, hogy soha nem fogjuk használni a kidobandó tárgyat. Úgy akarunk megújulni, hogy semmi nem változik. Az Úr fi-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

gyelmeztetése nekünk is szól, minden baj alapvető gyökere ez: „...mert elhagytak engem...” Szükséges az idegen istenek lerombolása, csak aztán következhet a lelki épülés.

Jézus Krisztus Urunkról írja János apostol: „Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerombolja.” (1Jn 3,8b) Ennek vége az lett, hogy értünk az Isten Fia az életét rombolta le, hogy harmadnapra felépítse (Jn 2,19), így háritva el a legnagyobb akadályt, amely az Istennel való közösségünk útjában állt.

Halljuk meg a bontás evangéliumát, hogy újjáépülhessen az életünk!

■ GRENDORF PÉTER

Imádkozzunk! Urunk, rombolj le minden akadályt az életünkben, és építsd fel bennünk országodat! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 3.) *Az Úr ezt mondta: Te számod ezt a bokrot, amelyért nem fáradtál, és amelyet nem te neveltél, amely egyik éjjel felnőtt, másik éjjelre pedig elpusztult. Én pedig ne szánjam meg Ninivét, a nagy várost...?* Jón 4,10–11a (Jak 5,11b; Mk 8,1–9; 2Kor 9,6–15; Zsolt 67) Szeretek énekelni, mint annak idején Gregor József is szeretett. Eszerint kollégák vagyunk? Vagy megvan bennem az arányérzék, és észreveszem, hogy más az én szintem és az övé? Jónásnak az egyik legnagyobb baja, hogy elvesztette az arányérzékét. Elhiszi, hogy Isten főlé nőhet, hogy véleménye mellé- és nem alárendelt viszonyban van Istenével. Így történhet meg, hogy azt hiszi, az ő kényelme (egy bokor nyújtotta árnyék) fontosabb, mint sok ezer ember élete. Istennek kell őt figyelmeztetnie: térj már magadhoz! Az én szeretetem nagyvonalúbb a te kistílű ítéleteidnél!

Hétfő (október 4.) *A hátukat fordítják felém, és nem az arcukat, de majd ha baj éri őket, így szólnak: Kelj föl, segíts rajtunk!* Jer 2,27b (Zsid 11,1; Mt 6,1–4; Zsid 11,1–7) A Facebookon terjed a mém: anyának lenni olyan, mintha istenek lennének: senki nem hallja meg, ha kérünk valamit, de rögtön minket keresnek, ha baj van... Úgy látszik, a probléma nem új, Jeremiás korában ugyanígy történt. Azt hisszük, Istenre „szűkségünk” van – vagyis akkor kell, amikor valami nagyon szűk, kényelmetlen, nehéz az életünkben. És ha minden rendben, mi szükségünk lenne rá? De Istennek nem az a feladata, hogy a szűk napokat kipótolja. A mi életünk válik akkor teljessé, ha vele közösségben éljük – szűk és bőséges napokon egyaránt.

Kedd (október 5.) *...megbocsátom bűneiket, és nem gondolok többé vétkeikre.* Jer 31,34 (ApCsel 10,43; Mk 3,31–35; Zsid 11,8–22) Állandó probléma: megpróbálom megbocsátani, ha valaki belém törölte a lábát, de az emlékeimet nem tudom eltörölni. Nem tudok nem gondolni valamire, akármennyire is szeretném. A seb akkor is fáj, ha a felszíne már begyógyult. Isten az egyetlen, aki képes erre: ránk gondolva tényleg nem az jut eszébe, mit vétettünk ellene, úgy néz ránk, mint újszülött gyermekére. A kérdés inkább az: elhiszük-e neki, hogy ha megvallottuk, tényleg megbocsáttattak és elfelejtődtek a bűneink? Vagy ragaszkodunk hozzájuk, mint egy ősi fényképhez, amiről már rég lekopott a festék? Ha ő nem gondol rájuk, mi miért akarjuk életben tartani őket?

Szerda (október 6.) *Mert kegyelmes és irgalmas [az Úr], türelme hosszú, szeretete nagy, és visszavonhatja még a veszedelmet!* Jól 2,13b (1Thessz 5,9–10; Énekek 8,4–7; Zsid 11,23–31) Ez a „visszavonhatja” elbizonytalanít. Nem állítja, hogy visszavonja, csak annyit mond: megteheti. Nem automata,

akinek ezt meg kell tennie, nem evidens, hogy megteszi. Ez nem azt jelenti, hogy Jól nem bízunk abban, hogy mindez megtörténik, hanem csak azt: ez az ő akarata, az ő személyes döntése. Isten iránti bizalmunk nem egy feketén-fehéren leírt szerződésre, hanem egy szeretettel megírt szövetségre vonatkozik. Bízhatunk benne akkor is, amikor nincsenek bizonyítékaink.

Csütörtök (október 7.) *Különbé idegen tanításoktól ne hagyjátok magatokat félrevezetni...* Zsid 13,9a (Zsolt 86,11; Gal 5,13–18; Zsid 11,32–40) Veszélyes, ha ezt a mondatot úgy értelmezzük, mint *A rózsza neve* című regény egyik könyvtárosa, aki inkább hagyta, hogy leégyen a könyvtár, mint hogy egy veszélyesnek ítélt könyvet valaki elolvashasson. A figyelmeztetés nem cenzúrát jelent, hanem lényeglátást: ne feledjétek, hogy mi a középpontja Isten szavának! Az idegen tanításnak éppen az a csapdája, hogy lényegessé tesz lényegtelen, és elhomályosítja a középpontot.

Péntek (október 8.) *Egyébként pedig, testvéreim, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami tiszta, ami szeretetre méltó, ami jó hírű, ha valami nemes és dicséretes, azt vegyétek figyelembe!* Fil 4,8 (Ez 20,11; Róm [14,20b–15,1]15,2–6; Zsid 12,1–17) Csupa olyan erényt, értéket ír le Pál, amely a Filippiben élő, leszerelt veterán légionisták számára ismert: tisztesség, igazságosság, nemesség. Mondhatni, ezek ősi római erények. Nem az értékekkel van baj, hiszen ezek akkor is működőképeseek, ha nem kötjük őket Krisztushoz. Nem szabad őket Krisztussal szembeállítani. Számomra fájdalmas volt hallani, hogy valaki Jézus miatt a baráti hűséget dobta ki az ablakon. De Jézus nem tönkretenni, hanem megújítani akarja értékeinket. Új közösségeket Krisztussal ne tegye tönkre, épp ellenkezőleg, újítsa meg életeteket – tisztesség nagyképűség nélkül, jó hírnév celebség nélkül, nemesség sznobéria nélkül!

Szombat (október 9.) *Jézus mondja: Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is...* Jn 12,26a (Józs 24,14; Mt 5,17–24; Zsid 12,18–29) Állandó problémám, hogy mit jelent Krisztust követni. Amikor éppen reggel felkelek, zuhanyozom, kávéfőzők, munkahelyre megyek, ebédet csinállok, akkor azt a Jézus-követés helyett teszem? Hogy is van ez? Jézus szava egyszerű: menjek oda, ahova ő is menne. Ha kell, egyszerű emberek közé, ha kell, lagziba, ha kell, gyászolók mellé, ha kell, gyermekek közé. A lényeg, hogy mindig tudjam, nem egyedül vagyok ott, hanem kíséretként, Jézust kísértem el.

■ HEGEDŰS ATTILA

Hajrá, fiúk!

Sportolók mondják el, hogy az edzések és a versenyek során el szokott jönni egy pillanat, amikor úgy érzik: nem bírják tovább. Az egész szervezetük azt követeli: Állj meg! Add fel! Különösen megtapasztalják ezt a nagy kitarást igénylő sportágakban versenyzők, mint például a maratoni futók. Ezen a ponton túl kell lendülni, és akkor elmúlik a kísértés, új erőre kapnak. Azt is el szokták mondani, hogy milyen sokat számít ilyenkor a szurkolók támogatása, a pálya széléről, a lelátókról jövő buzdítás.

Ám ez nem csak a sportban szükséges és hasznos. Az életben is tapasztaljuk, hogy biztatásra, buzdításra szükségünk van. Hiszen gyakran elfogy az erőnk, a lelkesedésünk, nincs bennünk kitarás, értelmetlennek, eredménytelennek látjuk a tevékenységünket, belefáradunk. Hajlamosak vagyunk arra, hogy feladjuk. Egy hosszú betegség, újra és újra megpróbált és sikertelen álláskeresés vagy kilátástalan harc valamilyen szenvedéllyel – ilyen helyzetekben jól jön, ha valaki mellénk áll, és azt mondja: ne add fel! Mert mi is a buzdítás? Cselekvésre rábeszélés, biztató szóval, ösztönző ráhatással való lelkesítés.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Csináld tovább! Milyen nagy erőt, új lendületet tud adni egy focimérkőzésen az edző a kispadról, a támogató szurkolók biztató kórusa a lelátóról: „Hajrá, fiúk!” És milyen felemelő, ha ennek a biztatásnak egy-egy példáját a versenypályán is láthatjuk! A sportvilágban fair play díjjal szokták ezt elismerni. Magyar versenyzők is kaptak már ilyen díjat. 2019-ben Pölczman Péter már a célegyenesben haladt a New York-i maratoni futóversenyen, amikor meglátta, hogy az egyik versenytársának teljesen elfogyott az ereje. Ekkor egy másik futóval közösen átkarolták, és az utolsó négyszáz méteres szakaszon buzdították, segítettek neki,

„*Ügyeljünk arra, hogy egymást szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk.*”
(Zsid 10,24)

így végül ő is teljesítette a maratont. „Nemcsak magamért, hanem érte is futottam” – mondta New York-i élményéről Pölczman Péter.

Erre hív most a *Zsidókhöz írt levél* szerzője is. Azok, akikhez fordul, nagyon rászorultak a biztatásra. Nem volt könnyű abban az időben a keresztények élete. Támadták, csúfolták, rágalmazták őket. Császári rendelettel tiltották összejöveteleiket, közülük többen a vagyonukat is elvesztették. Úgy érezték, hogy hitük miatt csak

hátrányok érik őket, mintha Jézus elfeledkezett volna róluk. Nem csoda, ha voltak, akik belefáradtak, és többekben is megfordult a gondolat: jobb lenne talán elhagyni a gyülekezetet.

A levélben máshol is előjön ez. Lankadt kezekről és fáradt térdekről ír az apostol. Soraival azonban motiválja azokat, akik csalódtak az életben, a hitükben, talán Istenben is; azokat, akik azt mondják, hogy nincs értelme jónak lenni és jót tenni, hiszen úgy tapasztalják, hogy a gátlástalanoké, a lelkiismeret nélkülieké, az erőszakosoké a világ. Erősödjetek meg! Buzdítsátok egymást!

Valljuk be, mi is gyakran gondoljuk így. Ezért kell, hogy legyenek körülöttünk olyanok, akik biztatnak, és ezért kell, hogy mi is biztassunk másokat. Keresztényként és Jézus gyülekezeteként versenypályán futunk. Előttünk a nemes harc, és a cél Isten eljövendő új világa, az üdvösség. Hosszútávfutás az élet, és hol egyikünk, hol másikunk veszíti el erejét. Isten népének tagjaként egymásra vagyunk utalva, hogy segítsük, bátorítsuk, biztassuk egymást. Egyik énekünk szavaival: „Egyikünk ha roskad, / Emelje a másik, / Tegyen érte mindent, / Mi üdvére válik! / Más terhét véve fel, / Az erős a gyengét / Szolgálja készséggel!” (ÉÉ 444,5)

A keresztény élet nem magánügy. Felelősek vagyunk nemcsak önmagunkért, hanem egymásért is. Aki eszerint él, az nyeri el Jézustól a fair play díjat. Ez a kereszténység kultúrája. Az élet versenyében nem ellenfelei, hanem társai vagyunk egymásnak.

Hangzik az apostoli biztatás, de honnan vegyünk erőt? Sok eszköz, például a mobiltelefonunk is elemről vagy akkumulátorról működik, csakhogy az elemek kapacitása véges. Ha lemerülnek, megszűnik a használhatóságuk. Biztonságosabbak a hálózatról működő eszközök. Ha „lemerül” életünk eleme, mi is „leállunk”. De nekünk is van lehetőségünk a „hálózatra” csatlakozni. Van egy olyan energiaforrásunk, amely kimeríthetetlen. Istenről azt írja a zsolnáros, hogy ő nem fárad el, tőle mindig kaphatunk energiát. Ézsaiás próféta pedig így ír: „*Hát nem tudod, hát nem hallottad? Örökkévaló Isten az Úr, ő a földkerekség teremtője! Nem fárad el, és nem lankad el...*” (Ézs 40,28)

Ne elemről működjön hát az életünk, hanem Jézus Krisztuson keresztül legyen élő összeköttetésünk a kimeríthetetlen erő forrásával, Istennel! Akkor fogjuk tudni magunkat is, egymást is a hit szavával buzdítani a Jézust követő keresztény életre, hogy szeretetben, a jó cselekvésében kitarva éljünk és érkezzünk célba.

■ BALICZA IVÁN

„Az ő alkotása vagyunk!”

Lelkézszenntelés az Üllői úton

Családjának, barátainak és lelkész testvéreinek jelenlétében szentelte lelkésszé szeptember 10-én Trási Edinát Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke. Az egyházunk budapesti, Üllői úti székházában lévő templomban tartott istentisztelet liturgiáját az egyházkerület lelkészi vezetője mellett dr. Varga Gyöngyi, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanácsvezető docense és dr. Lackner Pál nyugalmazott tábori püspök végezte.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Igehirdetésében Kondor Péter rámutatott, hogy Krisztus egyháza számára ma az egyik legnagyobb lecke: megtanulni, hogy ne csak vasárnaponként, zárt körben éljen elkülönült és szakrális életet a templomban vagy hétköznap egy-egy

bibliáórán, hanem életének súlypontja kerüljön át a mindennapi élet munkafolyamatába. Ott van a terük azoknak a jó cselekedeteknek, amelyekre teremtünk az Isten által a Krisztusban, és ott, a mindennapi élet munkafolyamatában

van elkészítve az alkalom a Krisztusban újjáteremtett emberünk számára.

Vannak aztán különös alkalmak is a jó cselekedeteknek – utalt Kondor Péter Trási Edina kórházi lelkigondozói tapasztalatára –, ahol az emberi élet szüksége, fogyatékosága, hiányossága jelentkezik: betegség, szegénység, szomorúság, tanácstalanság, gyengeség. Ezek a területeken a jó cselekedetekre mindig számos előre elkészített alkalom van számunkra.

„Az egész élet egy nagy alkalom szóval és tettel bizonyítást tenni arról, hogy Krisztus valóban Úr e világon, és az ő feltámadásában valóban elközelített az egész világ újjáteremtése. Az ilyen alkalmak kihasználása az igazi jó cselekedet” – zárta szolgálatba indító gondolatait a Déli Egyházkerület püspöke.

Trási Edina a teológus-lelkész diplomája mellett okleveles szociálpolitikus végzettséget szerzett, korábban a Magyarországi Evangélikus Egyház kiadványszerkesztője volt. 2020. januártól kórházi lelkigondozóként dolgozott Pécsen és Harkányban, ahol kórházlelkészként folytatja szolgálatát.

■ HAJDÚ TIBOR

Ismét többen és többet ajánlottak fel

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szeptember 13-án tette közzé honlapján a 2021-ben egyszázalékos szja-felajánlásban részesült, technikai számos kedvezményezett listáját. A közlemény szerint a Magyarországi Evangélikus Egyház számára összesen 82 701 adózó ajánlotta fel személyi jövedelemadójának egy százalékát, a felajánlott összeg 508 118 968 forint.

2020-ban 80 237 fő ajánlott fel 477 983 632 forintot a Magyarországi Evangélikus Egyház számára, tehát a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kiadott közlemény szerint a felajánlók száma 2464 fővel, az összeg 30 135 336 forinttal nőtt a tavalyihoz képest. Öröndetes, hogy ebben az évben is növekedést mutat mind a felajánlók száma, mind a felajánlott összeg, habár a növekedés mértéke jelentősen elmarad az egy évvel ezelőtől.

Egyházunk a 2021-es adóbevallási időszakban is igyekezett központi segítséget nyújtani az egyházközségek, nevelé-

si-oktatási és diakóniai intézmények számára a civil egy százalék felajánlását célzó felhíváshoz. Emellett az eddigiekhez hasonlóan az egyházi egy százalék felajánlására is felhívtuk a figyelmet.

Az eredetileg 2021-re tervezett népszámláláshoz készült evangélikus egyházi felhívás részeként elképzelt „egy plusz egy százalékos” kommunikációs kampánynak is a korábban már nagy sikerrel bevezetett „Lélekkel, ismerettel” volt a szlogenje. A 2021-es kampány lebonyolításában a Luther Kiadó munkatársai, a népszámlálási kampányra szerződött Roxer Kommunikációs Kft., valamint egyházunk országos irodájának kommunikációs referense, Zászkaliczky Anna Eszter vett részt.

Köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk egyházi és civil egy százalékával is támogatják az evangélikus szeretetotthonok, nevelési-oktatási intézmények, valamint gyülekezetek alapítványait és egyházunk munkáját!

Magyarországi Evangélikus Egyház

„Nem oka vagyok az ünnepnek, csak tárgya”

Parókus lelkészt iktattak a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközségben

Több szempontból is különleges és rendhagyó alkalom helyszíne volt szeptember 11-én a nyíregyházi evangélikus Nagytemplom. Nemcsak Horváth-Hegyí Áront iktatták be parókus lelkészi hivatalába, de az új lelképásztor hatodik gyermekének keresztelője és nyugdíjba vonult apósának búcsúztatása is ekkor történt meg.

Az ünnepi istentisztelet liturgiáját Zsarnai Krisztián esperes és dr. Kovács László Attila igazgató lelkész végezte. Az esperes az iktatás pillanatait megelőzően elmondott prédikációja alapjául ApCsel 4,29-et választotta: „...add meg szolgálódnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet...” Igemagyarázatában rámutatott, hogy a Jézusról szóló bátor igehirdetésnek vannak következményei, és elmondta: abban bíznak, hogy Áron ige-

Hegyí Áron Jer 1,17 alapján prédikált: „Kösd azért derekadra övedet, indulj, és hirdesd nekik mindazt, amit én parancsolok! Ne ijedj meg tőlük, különben én ijesztelek meg általuk!” Kiemelte, hogy bár ő az ünnep tárgya, annak oka az Isten szeretetének végtelensége és igéjének hirdetése. Kitért arra is, milyen nagy öröm, hogy a nyíregyházi gyülekezet nem fogy; volt hely egy negyedik lelkésznek, és nem elégedtek

Horváth-Hegyí Áron 1979-ben született Nyíregyházán, középiskolai tanulmányait is itt végezte. 2006-ban, hatodéves teológushallgató korában kapott titkári feladatot dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke mellett. Később a pásztói és a sámsónházi gyülekezet lelképásztorra volt. A szintén nyíregyházi származású Adámi Johannával már az egyetemi évek alatt összekötötték életüket, és hat gyermekükkel, meghívásra érkeztek haza a nyíregyházi gyülekezetbe, ahol apósától, Adámi László nyugalomba vonult lelkésztől veszi most át a parókusi feladatokat. Így nemcsak egy új, fiatal lelkészszel gazdagodott az egyházközség, hanem örömteli családgyesítés is megvalósult.

FOTÓK: SZARKA LAJOS

hirdetései nyomán megtérések fakadnak. Prédikációjának végén arra hívta az iktatott lelkészt, abban legyen bátor, hogy meghallja Isten szavát, és engedelmesen hirdesse. Ahogyan Péter és János, úgy a lelkészek is azt kell, hogy érezzék: „...nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.” (ApCsel 4,20)

Ezután a több mint húsz meghívott lelkész – köztük Áron két fiútestvére, apósa és sógora – mondott áldást, majd az új lelkész befogadása következett. Családi énekszolgálat után az első „hivatalos” nagytemplomi igehirdetésében Horváth-

meg a nyugdíjba vonult lelkész után három igehirdetővel. Majd pedig arról szólt, hogy a feje tetejére állított világban, ahol minden a maga ellentétére fordult, ijesztő harc dúl, de nem ijedhetünk meg ettől. Neki az ad ehhez erőt, hogy tudja, ki hívta el őt, és ki küzd helyette, mégis általa.

Az ünnepi istentisztelet rendhagyó módon keresztelővel folytatódott, amikor is Czöndör István csővári lelképásztor szolgálatával a beiktatott lelkész hatodik gyermeke, Salomé részesült a keresztség szentségében. Az alkalom ünnepélyességét emelte a budavári evangélikus gyü-

lekezet gospelkórusa vezetőjének különleges énekszolgálatát és a Horváth-Hegyí házaspár közös megáldását.

Az iktatást ünnepélyes közgyűlés követte, amelyen hivatalosan is állásába helyezték az új lelkészt, majd előjárói és lelkészi köszöntések következtek. A nyugalomba vonuló Adámi László búcsúztatására is ekkor került sor. A gyülekezet megajándékozta őt egy festménnyel, amely a borbányai templomot ábrázolja, ahol húsz éven át végezte lelkészi szolgálatát.

■ KECSKEMÉTI ZSUZSA

Itthonról haza

Új gyülekezeti elnökség Pestszentlőrincen

Sok szó esett a lábnymokról – Krisztuséről és az ő egykori és mai apostolaiéről – szeptember 11-én a pestszentlőrinci evangélikus templomban, amikor Cselovszky Ferenc, a Pesti Egyházmegye esperese beiktatta hivatalába a gyülekezet új lelkipásztorát, dr. Korányi András és felügyelőjét, Viczián Istvánt. A liturgiában az immáron nyugdíjas előd, Győri Gábor és a lőrinci származású László Lajos bócsai lelkész segédkezett.

„Mint az egyháztörténet jó ismerője sok példát tudsz az övéi előtt járó Úr követéséről” – kezdte prédikációját Cselovszky Ferenc esperes, aki a bibliaolvasó *Útmutató* napi igéje alapján kiemelte: fontosak az előzmények, a korábbi generációk hite, imádságai, és az, hogy a most szolgálatba állók munkáját is követi vetés, aratás. A kihívások nem lesznek ugyanazok, mint amelyek az előző elnökség (Győri Gábor és Nánási József) előtt álltak, de egyvalami nem változott: az Úr jár előttetek és mögöttetek (Ézs 52,12).

A beiktatott lelkipásztor ígéhirdetésének a csodálatos halfogás (Lk 5,1-7) volt az alapigéje, amelyből kiindulva Péter kiemelt szerepéről szólva András helyét kereste a történetben. Péter azt mondta: kivetem a hálót, mire kivetették... „Ez a többes szám az én helyem, s ez a mi történetünk! Az evangélium mennyei írásának folyamata még tart, ami velünk történik, része ennek” – fogalmazott Korányi András, aki tősgyökeres lőrinciként húsz évig segítette teológiai tanári munkája mellett itt a lelkészi szolgálatot. Isten kegyelméből sok is-

merős arc, otthagytott lábnym mutatja: „Úgy jöhettem haza, hogy valójában el se mentem.”

Az ünnepi közgyűlésen, amelyet Szunyoghy Zsolt másodfelügyelő vezetett, elsőként a Déli Egyházkerület lelkészi vezetője, Kondor Péter köszöntöt-

te dr. Korányi András – a professzort, püspökhelyettest, szolgatársat, barátot. Kiemelte: a közelmúltban sok változást megélt gyülekezetnek (múlt héten az imreiek is önállósodtak) nagy szüksége van a krisztusi szolgálatra. „Legyetek jó pásztorai a gyülekezetnek lelkészként, felügyelőként!”

Krizsán Zoltán egyházmegyei felügyelő a 23. zsoltárt idézte. „Az élő kövek gyülekezetének nevezzük magunkat, de ez nem befejezett munka, hanem egy program, amit folytatnotok kell” – fogalmazott Győri Gábor. A gyülekezet augusztusban nyugdíjba vonult előző lelkipásztora a lelkészcsaládot is megszólította, és az új felügyelő eddigi szolgálatkészségét is méltatta.

„A lábunkat kell edzésben tartani, so- kat kell menni az emberek után” – mondta Szabó András nógrádi esperes, aki a nyolcvanas évek végén ifivezetőként szolgált Lőrincen. Koren Mihályné, a csővár-penci gyülekezet felügyelője is köszöntötte a lelkészt, aki huszonkét évvel ezelőtt mindössze nyolc hónapig szolgált közöttük, s akihez mégis sok emlék és azóta is élő kapcsolat fűzi a közösséget.

Az új elnökség mindkét tagja köszönetet mondott a megnyilvánuló bizalomért, szeretetért. Korányi András megemlítette azokat a meghatározó személyeket is, akik egészségi állapotuk miatt nem lehettek jelen: a gyülekezet korábbi lelkészeit, Havasi Kálmánt és felügyelőjét, Horváth Miklóst, valamint Harmati Béla nyugalmazott püspököt.

■ HULEJ ENIKŐ

FOTÓK: GYŐRI GÁBOR DÁVID

Amikor kézzelfoghatóvá válik a sokszoros

Lelkésziiktatást ünnepelt a monori és a nyáregyházi gyülekezet

Két gyülekezet is örömnepet ült szeptember harmadik vasárnapján, amikor az eddig beosztott lelkipásztorként szolgáló Sánta Józsefet a monori és a nyáregyházi evangélikusok parókus lelkészévé iktatták.

Még 2018. június 24-én ordinálta Maglódon Fabiny Tamás elnök-püspök Sánta Józsefet a Hévízgyörkön töltött hatodéve után, majd a Monori Evangélikus Egyházközségben és vele együtt a nyáregyházi evangélikus leányegyházközségben bízta meg beosztott lelkési szolgálattal. Miután idén nyáron sikeresen teljesítette a parókusi alkalmassági vizsgát, a gyülekezet presbitériuma kezdeményezte, közgyűlése pedig megszavazta az eddig közöttük szolgáló lelkipásztor meghívását parókus lelkésznek, s ezt ő örömmel el is fogadta.

Az ünnepélyes iktatást szeptember 19-ére tűzték ki. Az istentisztelet liturgiájában Győri Péter Benjámint, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye esperesét, Németh Mihály espereshelyettesét, maglódi lelkészt, valamint Szöllösi István Sándor pilisi lelkész szolgálta.

Igehirdetésében Győri Péter Benjámint esperes az ábrahám elhívás történetét alapul véve többek között arra szólította

a fiatal lelkészt – de hozzá hasonlóan a gyülekezet tagjait is –, hogy Isten üdvözítő tervét vigyék el minden ember közé, beleértve azokat is, akik nem feltétlenül szerepelnek az anyakönyvekben vagy a névjegyzékben.

A lelkési meghívót Csontos Tamás monori felügyelő és Rosta László nyáregyházi gondnok nyújtotta át. A lelkész ezek után fogadalmat tett a gyülekezet szolgálatára, majd az egyházmegyei és ökumenikus lelkési kör baráti, személyes és megérintő áldásait követően hangzott el a közös megerősítés kérése, a *Confirma*.

A frissen beiktatott lelkész az előző vasárnap igéje (Lk 18,28–30) alapján prédikált. Felelevenítette az elmúlt néhány hét eseményeit, amelyek abban erősítették meg, hogy Isten sokszoros áldása valóban már itt a földön megtapasztalható. Ez szinte el is feledteti az emberrel a saját áldozatát, amennyiben az egyáltalán ösz-

szemérhető azzal, amit Isten készített elő Jézusban. Az embernek szüksége is van arra, hogy ez a „sokszoros” kézzelfoghatóvá váljon. Isten az igéjén keresztül sokszoros termést hoz, és olyan közösséggel ajándékozza meg az embert, amely segíti az üdvösségre vezető úton. Sánta József végezetül hálát adott az elmúlt három évért, azért, hogy ennek a szolgálatába állhatott, és megköszönte a bizalmat a további munkához.

A zenekar közjátékát rövid közgyűlés követte. Az egyházmegye nevében Németh Mihály, a helyi ökumenikus lelkész körképében Urr Zsolt Ipoly plébános, a monori és a nyáregyházi gyülekezet részéről pedig a két világi vezető nyújtotta át az egyházközségek ajándékait. Ezek között egy óra is szerepelt, annak a gondolatnak a kíséretében, hogy „Isten az egyetlen, akiért az idő dolgozik” (Graham Greene).

Az iktatás tényét végül a szeretetvendégségen gulyáslevesrel és jó beszélgetéssel, valamint az alkalomra készített két szép tortával ünnepelték meg.

■ S. J.

Emlékeztünk... Emlékezzünk!

A Sopron környéki, ágfalvi és sopronbánfalvi németek kitelepítésére, otthonukból, gyülekezeteikből való elűzetésére emlékeztünk szeptember 18-án és 19-én. Idén először olyan emberek nélkül, akik közvetlenül átéltek volna a borzalmakat. Nem voltak itt közöttünk, hiszen az elűzetés óta eltelt hetvenöt esztendő. Legtöbben már nem élnek, vagy nagyon idősök.

Három-négy éve még nem telt el úgy hét, hogy legalább egyvalaki ne csengetett volna a parókia kapuján, hogy mutassam meg neki ezt a templomot. Mert hazajött. És a haza évtizedek távlatából már nemcsak az otthagyt házat, a háziállatokat, a szőlőt, az erdőt, a földet és az ingóságokat jelentette, hanem sokkal inkább a templomot. Ahol hét évtized után is volt számukra hely.

Néhány éve volt egy „hullám” olyan emberekből, olyan egykori ágfalviakból, akik nyolcvanadik születésnapjukra azt kérték családjuktól, hogy vigyék el, hozzák el őket Ágfalvára. Megható, könnyes találkozások voltak ezek... És az a temetés is feledhetetlen, amikor egy olyan egykori kitelepítettet temettem, aki 1946 után soha, de soha nem lépte át a magyar határt. Tehette volna, de akkora düh volt benne az öt innen előző hatalmak iránt, hogy nem jött haza többet. A halálos ágyán mégis azt kérte a fiától, hogy Ágfalván helyezték el a hamvait...

Szeptember harmadik hétvégéjén ezekre az emberekre is emlékeztünk. És még az Ágfalváról kitelepített ezerkétszáz emberre és a bánfalvi kétezer-kétszázra is, és persze az itt maradtokra. Akiknek az élete szinte ugyanakkorát változott, mint a Németországba űzötteké. Hiszen sokuktól

ugyanúgy elvették a házaikat, mint a kitelepítettektől. Hiszen családok élete tört ketté. Voltak olyan helyzetek is, hogy a szülőknek el kellett hagyniuk az országot, a gyerek pedig valamiért maradhatott. És persze ennek a fordítottja sem volt ritka.

A személyes sorsokon túl a közösségek életét is megtépdeste az embertelen, méltatlan, érthetetlen politikai döntés, a kitelepítés. Hatalmas vérveszteség volt egyházunk számára a németek elűzése. Templomok ürültek ki, óriási és gyönyörű épületek maradtak árván, és az olyan, egykor virágzó gyülekezetek, mint az ágfalvi vagy a sopronbánfalvi, szegényedtek el.

Isten irgalma mégis megtartotta ezeket a gyülekezeteket. És hetvenöt év után is megtöltöttünk két hatalmas templomot. Sopronbánfalván a karmelita, katolikus templomban gyűltünk össze, mert az evangélikusban nem fértünk volna el. Kétnyelvű igehirdetéssel dr. Fabiny Tamás elnök-püspök szolgált közöttünk, a liturgiában pedig lhász Beatrix, a Soproni Egyházmegye esperese segédkezett. A rendezvényt Sopron városa is a magáénak érezte, az istentisztelet után a városi vezetőkkel és a helyi német szervezetek képviselőivel is együtt koszorúztunk és emlékeztünk.

Másnap Ágfalván tartottunk istentiszteletet, ahol dr. Lackner Pál nyugalmazott tábori püspök hirdette Isten igéjét. Az istentiszteleten részt vett és beszédet mondott Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár is.

Az ágfalvi ünnepségnek volt egy örömteli apropója is: állami segítséggel megújult az az 1842-ben épült gyülekezeti ház is, ahol a kitelepítés előtt és még azt követően két éven át iskola működött. Hála köszönet a támogatásért.

Ma, hetvenöt évvel a gyülekezetünket és a két települést ért tragédia után is azért kell imádkoznunk, hogy segítsen meg minket a Jóisten, hogy a történetekkel kapcsolatos keszkesza érzések a helyükre kerüljenek. A máig meglévő sebeket gyógyítsa be a legnagyobb Gyógyító, a gyűlölködést váltsa fel a szeretet, a félelmet a bizalom, a megosztottságot pedig az egység!

■ HEINRICHES ESZTER

A szerző az Ágfalvi-Sopronbánfalvi Társult Evangélikus Egyházközség lelkésze

FOTÓK: MÁTHÉ DANIELLA / KISALFÖLD.HU

KÖTŐSZÓ LIVE

Szavak helyett gesztusok

Szánalommal hajolunk le valakihez, vagy egyenrangú félként állunk mellé egy nehezebb élethelyzetében? Közönyösen elfordítjuk a tekintetünket, és némi (pénz)adománnyal megnyugtatjuk a lelkiismeretünket, vagy tettekkel is megmutatjuk, hogy közösséget vállalunk a szenvedővel? Milyen nagy – vagy éppen mennyire kicsi – a távolság köztünk és az esetetek között? Ezekről a szívbe markoló kérdésekről is szóltak a Kötőszó live szeptember 21-ei adásának vendégei.

A Magyarországi Evangélikus Egyház beszélgetéssorozata második részének középpontjában a diakónia és a tágabb értelemben vett szeretetszolgálat állt. Nagy Ildi ezúttal Némethné Tóth Szilvia evangélikus lelkigondozót, gyásztanácsadót és Laborczi Géza lelkészt, a nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetőjét kérdezte. Az egész diskurzust, illetve a benne részt vevőket az őszinte odafigyelés, a valódi kíváncsiság, a párbeszédre, a másik megértésére való törekvés jellemezte – az az attitűd, amely alapfeltétele a szolgálatuk végzésének.

Némethné Tóth Szilvia tizenkét éve dolgozik a gyermekonkológia területén. Még Pécsen kezdett el rákos beteg gyerekek és szüleik kísérelésével foglalkozni, jelenleg pedig Budapesten, a Dél-pesti Centrumkórház – Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet gyermekhematológiai és őssejt-transzplantációs osztályán teszi ugyanezt. Elsősorban, ahogy mondja, azzal segít, hogy jelen van, elérhető, méghozzá akkor, olyan módon és olyan mélységben áll rendelkezésre, ahogyan azt a másik fél szeretné.

„A gyerekeknek azt szoktam mondani, én vagyok a beszélgetős néni, akivel lehet beszélgetni, játszani – és akinek lehet nemet mondani. Legalább velem kapcsolatban hadd legyen az ő kezükben a kontroll, hiszen a kórházi kezelés során alapvetően nincs beleszólásuk abba, mi történik velük.”

Míg Szilvia tulajdonképpen ott él az éppen akkor rábízottak között, addig Laborczi Géza kevésbé van kint a „terepen”. A szeretetszolgálat vezetőjeként az ő feladata immár húsz éve annak a sokrétű munkának a koordinálása, amelyet az intézményük végez: nappali melegedőt, éjjeli menedékhelyet, népkonyhát, átmeneti szállót, hajléktalan idősök otthonát, családok átmeneti otthonát, nevelőszü-

lői hálózatot, családi bölcsődét, tanodát működtetnek, és két felzárkózó település romatelepeinek a felszámolásában is részt vesznek. „Igyekszem olyan, bizalmi elven alapuló szervezeti kultúrát felépíteni, amelyben minden munkatársam tudja és

„Tőle tanultam meg, milyen megalázó a beteg gyerekek számára, ha szánakoznak felettük. Elveszett az egészségük, az addigi életük, egy időre a jövőjük is, nem maradt más, csak a büszkeségük, a küzdésük.”

Ahogy bárki bármikor kaphat egy kedvezőtlen diagnózist, úgy „szociális bal eset” is történhet bárkivel. Laborczi Géza is pontosan látja, hogy sokkal keskenyebb a mezsgye hajléktalan és nem hajléktalan között, mint elsőre gondolnánk. A méltóság pedig mindenkinek jár. „Nem vagyok szociális munkás, meg kellett tanulnom a szociális szolgálat szabályait. Fontos a lelkület és az elköteleződés, de ugyanígy a szakmaiság is. E kettőnek az együttes jelenléte teremthet új minőséget az egyházi intézményekben.”

A beszélgetésben a segítség kultúrájáról, illetve annak hiányáról is szó esett.

FOTÓ: MÁRCZ SÁMU

teszi a saját feladatát, és ismeri a kompetenciahatárait – körvonalazta a feladatait. – Azt vigyázom, hogy a szolgáltatásaink egymásra épüljenek, és ne kioltás, hanem erősítsék egymást.”

Mindketten tapasztalják, nagyon változó, hogy a másik ember mennyire enged, hogy segítsenek neki. És bizony az is előfordul – árulta el Laborczi Géza –, hogy valaki már annyira belemerevedett a helyzetébe, hogy nem lehet segíteni: „El kell őket hordozni, ez is egy komoly házi feladat.”

Ugyancsak fontosnak tartják mindketten, hogy még véletlenül se tartsák magukat különbnek vagy szerencsésebbnek a másiktól. Ehhez – mondta Némethné Tóth Szilvia – erős önismeret kell. Számára mindig megtiszteltetés, amikor valaki megnyitja előtte életének az ajtaját. Még Pécsen mondta neki egy fiú, hogy őt ne sajnálják.

A moderátor és a vendégek is megfogalmazták, hogy könnyebben adakozunk a távoli bajbajutottak számára, a közvetlen környezetünkben élő rászorulókat felé való, magától értetődő odafigyelés azonban mára kiveszett a világból. Ahogy Laborczi Géza fogalmazott: azt gondoljuk, ha vannak erre szakosodott intézmények, akkor nekünk már nincs is semmi dolgunk.

De a kérdés valójában az, hogy mi személy szerint hogyan tekintünk a szegényekre, bajban lévőkre: elkerüljük, kikerüljük őket, vagy pedig az irgalmas samaritánushoz hasonlóan „belemegyünk” a helyzetbe, felvállaljuk az embert, sőt azonosulunk vele? Az evangélikus diakóniának (is) az a feladata, hogy Isten irgalmát jelenítse meg – nemcsak szavakban, hanem gesztusokban is.

■ VITÁLIS JUDIT

Korányi András püspökhelyettes
Déli Evangélikus Egyházkerület

Bibliai övezetek

A világűr határára kihelyezett technika teljesen megszokottá tette manapság, hogy a földi világunkat hatalmas, olykor egész kontinenseket átfogó felvételeken mutatják meg nekünk. Ezek a képek rengeteg olyan dolgot tárnak elénk, amelyeket a nagyobb összefüggésekből másként aligha tudnánk megfelelő nagyságrendben elképzelni. Ki ne találhatna műholdas képeket az esőerdők égetéséről, a vulkánkitörések gigantikus porfelhőiről, Európa éjszakai fényeiről, amelyek kirajzolják elénk a lakott területek, otthonok hálózatát? De találhatunk olyan felvételeket is, amelyeken a nagy kereskedelmi útvonalak kamionezrei mint hatalmas hangyakaravánok tolakodnak, vagy éppen a klasszikus ipari termelés meddővé vált bányái és rozsdáövezetei láthatók megdöbbentő felszíni sebeikkel és pusztulásukkal együtt.

Ami igazán lényeges, az a szem számára láthatatlan – mondja a róka a kis hercegnek Saint-Exupéry klasszikus kisregényében. Az imént felsorolt, kontinentális vagy globális méretű problémák persze nem becsülhetők le, mégsem adnak teljes képet arról, hogy miként is élünk, mi határozza meg a maga egészében a mi nemzedékünk életét. A materiális tényeken túl az emberi élet minőségét meghatározó valóságok, például a boldogságérzet, a közösségi összetartás, a szabadságérzet egyáltalán nem vetíthetők térképre még akkor sem, ha szakosodott kutatások statisztikáinak a tömege tesz – gyakran nem egészen elfogulatlan és tényszerű – állításokat mindezekről. A boldogság legfeljebb egy-egy emberi arcon vagy tekinteten keresztül világít, de ezt a műholdak nem látják a magasból lenézve az emberekre.

Miközben adathalmazok sokasága mutatja Európa elvallástalanodását – s talán nem túlzás egyben elletlenedésről sem beszélni –, ráadásul ezt a mindennapokban mi magunk is tapasztaljuk a közhangulatban, amely egyre tiszteletlenebbül marja szét az egyének lelkiismereti szabadságát is, érdekes hírek érkeznek hozzánk vallási kutatóktól. Szétfolyó identitású nyugati közösségünk kisebb berkeiben „bibliai övezetek” kialakulása figyelhető meg. A jelenség alapja az egy-egy kisebb régióon belül élő keresztény közösségek igei megújulása, amely jelenleg még el-

sősorban Nyugat- és Észak-Európa egy-egy sarkában mutatkozik meg: Spanyolországtól Svédorszáig, Angliától Szicíliáig – de már megérkezett Kelet-Közép-Európa tájaira is.

Ez a jelenség – kissé keserűen tehetjük hozzá: szinte természetesen – semmilyen összefüggésben nincs azzal, hogy a területen szervezkedő egyházi struktúrák milyen megújulási módszerekkel vagy programokkal reagálnak az általánosan növekvő szekularizáció és egyházellenesség jelenségeire. Ugyanakkor az is legalább ennyire fontos, hogy ez a megújulás nem valamilyen újonnan fellépő mozgalom vagy csoport köreiben erősödik, hanem jellemzően a hagyományos – mondhatjuk: történelmi – egyházi közösségekben. Többnyire egyazon egyháznak egyes területein megfigyelhetők, miközben más területein nem terjednek el. Jellemzőjük sem nem mennyiségi, sem nem minőségi megközelítés: azaz nem a nagy tömegek látványos megmozgatása vagy valamilyen szuperkeresztény lelkeségről vizionált program mozgatja vagy járja át őket. Sokkal jellegzetesebb az igehirdetés és a közösségi élet egymást támogató, „spontán” megelevenedése.

Magyarországon egyelőre ilyen „bibliai övezet” kialakulását nem figyelték meg. Mindenekelőtt imádkoznunk lehet érte, hogy a hit ébredésének és megújulásának ilyen megmozdulása nálunk is mutatkozzék meg – ezt ugyanakkor sem a rendelkezésre álló eszközökkel megszervezni, sem bármiféle lelki aktivitással vagy mozgósítással kikényszeríteni nem lehet. Hála Istennek! Hiszen mindaz, amire hitben, elköteleződésben és közösségi erőben egyaránt megújulásra váró evangélikus egyházunkban várunk, az Isten ajándékaként érhet el bennünket manapság is. Talán éppen úgy, ahogyan a mi felekezetünk egykor az „evangéliumi” (*evangelisch*) jelzöt is kapta – s hiába próbálnánk a 16. századi történelmi-kulturális vagy társadalmi-politikai környezetből levezetni a hitújulás magyarázatát, végső soron minden tényező, adat és ismeret számítgatása után is csak Istenhez jutnánk vissza. A reformáció hónapjában mégis időszerű lehet azért imádkoznunk: Urunk, újítsd meg világunkat, és kezd rajtunk! Urunk, újítsd meg egyházunkat, és kezd velem! ■

Öröm, hogy vendégszerető egyház vagyunk

Domokos Ildikó a tanári pályáról és a külügyi kapcsolatokról

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház budapesti Üllői úti országos székházában szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Domokos Ildikóval, az ökumenikus és külügyi osztály külügyi referensével egyházunk nemzetközi kapcsolatairól és evangélikus identitásról is beszélgettünk.

– **Hogyan került az országos irodába?**

– Ezt megelőzően hat és fél évig a Szentendrei Református Gimnáziumban tanítottam németet. Nagyon szép időszak volt. Öt évig osztályfőnök is voltam. Szárnyaszegetté váltam, amikor diákjaim leérettségiztek, és elmentek a gimnáziumból. Ekkor a lelkészem, dr. Cserhátiné Szabó Izabella elküldte a külügyi osztály állásajánlatát, mondván, „ott biztos nagyon jól éreznéd magad”. Cselovszkyné dr. Tarr Klára osztályvezető Balicza Klára kollégám, Antal Bálint projektvezető és az önkéntes segítők mellé keresett valakit, aki részt vesz majd a budapesti, *A Föld sója* elnevezésű közép-európai keresztény találkozó szervezésében. Én lettem az. 2016. január 11. óta dolgozom az országos irodán.

– **Miként tekint a tanári hivatásra?**

– Szüleim pedagógusok, és abban biztos voltam, hogy sok minden szeretnék lenni, de tanár nem. Aztán az Eötvös Loránd Tudományegyetem germanisztika szakán egyszakosként jelentős mennyiségű szabadidőm volt, és nem a tanári pálya miatt, hanem barátaim hívására elvégeztem a tanárképzőt is. Végül kisebb kitérők után én is a katedra másik oldalára kerültem. A diákokkal való együttműködést nagyon szerettem. A mai napig hiszek a fiatalokban. Hiszem, hogy képesek a világot megjobbitani. Szeretek tőlük tanulni, velük együtt gondolkodni. Szerettem a tanítás-tanulás közegét.

– **Mi a feladata külügyi referensként?**

– Nagyon színes és széles körű a munkánk, egyebek mellett a nemzetközi együttműködés és kapcsolattartás a külföldi – főleg finn, bajor, németországi, amerikai – testvérekkel. Ez a cserekapcsolatokon túl a partnerkapcsolati találkozókra, konferenciák szervezésére is kiterjed. Az utaztatásokat és a külföldi vendégek

latokon túl a partnerkapcsolati találkozókra, konferenciák szervezésére is kiterjed. Az utaztatásokat és a külföldi vendégek

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

fogadását is mi szervezzük. Jól működik az ösztöndíjrendszerünk is, aminek keretében elsősorban az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatóinak, de lelkészeknek és egyházi munkatársaknak is biztosítjuk a külföldi tanulmányok lehetőségét. Külföldi testvéregyházak sokszor segítenek abban, hogy gyülekezeteink templomait, parókiáit fel lehessen újítani, ezek projektmenedzselésében is részt veszünk. Kollégám, Tölgyesi Ágnes a határon túli magyar testvéreinkkel tartja a kapcsolatot, de az evangélikus sajtóval is együttműködünk.

– **Miként jellemezné egyházunk külföldi kapcsolatait?**

– Nagyon jó partneri kapcsolataink vannak. Kis országként és azon belül kisebb létszámú felekezetenként megvan a

törekvésünk, hogy mi nyissunk a világ felé, és megmutassuk, kik vagyunk, hogy lássák a vendégszeretetünket. Jó látni, hogy gyülekezeteink keresik, mit tudnak adni testvérgyülekezeteiknek tudásban, hagyományban.

– **A Fóti Evangélikus Egyházközség tagja. Mit jelent az ön számára evangélikusnak lenni?**

– Közel négy évig jártam a gyülekezetbe, majd kórusba is, mielőtt felnőttként a keresztség szentségében részesültem 2004. szeptember 25-én. Nagyon befogadó és türelmes közösséget ismertem meg Fóton. Rengeteg kérdés volt az életemben, ezekben nagyon sokat segített a közösség, a hit ereje, valamint lelkészem, Izabella és id. Bohus Imre. Valódi örömforrás az a fajta szabadság és emberszeretet, amit evangélikus közösségeinkben megtapasztalok. A beszélgetések segítenek, hogy hitemben is meg tudjak újulni. A nyitottság, a lutheri felelős és kritikus gondolkodás sokat jelent a számomra. Úgy érzem, ott vagyok, ahol most lennem kell.

■ G. Á.

Ronaldo és én

Lk 18,28–30

Elszántság. Két évvel ezelőtt, amikor Máté fiam még nem tudott olvasni, nyáron felolvastam neki Cristiano Ronaldo egyik életrajzi könyvét. Nem titok, hogy nagyon levett a lábamról a szokatlan memoár. Abszolút hatásvadász, teljes mértékben giccsben fürdőző romantika, nem éppen szépirodalmi remekmű, mégis megfogott benne valami. Valami, ami nem más, mint az elszántság, amellyel mindent egy lapra feltéve választotta a focit Cristiano Ronaldo dos Santos Aveiro. Mindent annak rendelt alá ő maga és a családja is – legfőképpen édesanyja –, hogy ő legyen a világ legjobb focistája. És bár erről megoszlanak a vélemények, jómagam azt gondolom, ez így is lett.

Az írás részleteiben tárgyalja a lépéseket, a sorsfordító döntéseket, amelyek következtében a kis szigeten, Madeirán született, álmodozó kisfiúból a földkerekség legmeghatározóbb focistája lett. Mindent feladott, mindent otthagyt, mindent bevállalt, hogy teljesüljön az álma, hogy elérje, amire vágyott, és tehetsége kibontakozhasson a legjobb helyen, a legjobb szakemberekkel a topligák elitklubjaiban. És íme, ki is bontakozott. Bajnoki címek, kupák, aranylabdák, gólkirályi címek, Európa-bajnoki győzelem.

Ronaldóban és bennem nem sok közös van. Azontúl, hogy mindketten februáriak vagyunk, mindketten voltunk már Lisszabonban és Budapesten is, és mindketten szeretjük a focit, eléggé máshogyan alakult az életünk. Bár tinédzserként én is híres labdarúgó akartam lenni, nem lettem. Mégis van némi igazság abban – és ez viszont közös CR7-ben és bennem –, hogy ha valaki hivatást választ, akkor bizonyos értelemben mindent egy lapra tesz fel. Mindent. Mindent is. Ő is ezt tette. Én is.

Igaz persze ez azokra a helyzetekre is, amikor az ember határponthoz, mérföldkőhöz érkezik. Amikor óriási tétje van egy születésnek, szerelemnek, házasságnak, költözésnek, halálnak vagy éppen egy sok mindent felülíró betegségnek. Nem akarok nagy szavakat használni, de ahogy olvasom az evangéliumokat, újra meg újra rádöbbenek, hogy Jézus követése – akkor, Jézus korában is, de azóta is, és ma is – hasonlóan működik. Mindent jelenthet. Mindent is jelenthet. Jelentheti a hivatásunkat. Jelentheti a döntéseink mögött húzóó ok-okozati összefüggéseket. Jelentheti kapcsolataink felülvizsgálatát vagy éppen újratervezését.

A Jézussal való találkozás, az ő hűséges követése – ahogyan a lukácsi igében Péter ki is mondja – jelentheti az addigi dolgaink otthagását. A szokásaink, a rendszereink, a reflexeink, a betokosodott hagyományaink elhagyását. Jelenthet elengedést. Elengetését mindannak, ami terhel minket. Ami túlterheli a terünket és az időnket. Ami leköt, ami megbénít, ami földhözragadtá tesz minket. Minket, akik büszkék vagyunk arra, hogy ha valakik, akkor mi sokkal inkább vagyunk Jézus óta az éghez láncolva, az ígértbe kapaszkodva, a mennyei kincseket kutatva: vándorok.

Akik szabadok vagyunk az elindulásra és az újrakezdésre. Akik letehetjük az Atya kezébe mindazt, ami terhel minket.

Mert az ő országa nem a birtoklásról, hatalomról, képmutató szólalomokról szól. Ahogyan a három héttel ezelőtt hazánkba látogató Ferenc pápa – akivel három éve jómagam is személyesen találkozhattam egy római konferencia zárónapján – írta

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ANGEL MARTINEZ

a *Miatyánkról* szóló könyvében: „Isten országa megkívánja a közreműködést, a mi együttműködésünket, de főképpen Isten kezdeményezése és ajándéka.”

Igen. Elsősorban Isten a cselekvő, az ő ajándéka maga az Isten országának lehetősége. Ugyanakkor kellünk hozzá mi is. Az énünk, az álmaink, a bizalmunk, maga az életünk teljessége. Minden. Minden is. Kegyelem kérdése ez is természetesen, de nélkülünk, a mi teljes bizalmunk nélkül nem működik. És elengedés nélkül sem megy. Ma nem abban a formában kell hátrahagynunk, otthagynunk mindent és mindenkit, ahogyan Jézus egykori tanítványainak kellett az evangéliumok tanúsága szerint, de a sorrend ma is ugyanaz. Először, első helyen Isten országának keresése. Minden más csak ezután következik.

Kevésre van szükségünk. Egyre. Rá. És az általa meghirdetett és bemutatott Isten országára. Sosem érdemeltük meg. Mégis megkaptuk. Mégis megkapjuk. Ígéletünk van rá. És ámenünk.

■ GÁNC S TAMÁS

Üzenetközvetítő keresztény könnyűzene

Csúry Csaba püspöki titkárral és zenésszel beszélgettünk

Négy zeneszerető evangélikus, Smidéliusz Gábor, Végh Szabolcs, Szidoly Roland és Jansik Tamás színtelen baráti beszélgetés után 2019 nyarán kidolgoztak egy irányvonalat a keresztény könnyűzene fellendítésére. Elképzelésük azt célozta, hogyan lehetne ezt a szolgálati ágat intézményes keretek között a fejlődés útjára terelni és ezzel széles körben elfogadottá tenni egyházunkban. A gyülekezeti és missziói osztály kezdeményezésére – a nevelési és oktatási osztály,

valamint az Evangélikus Pedagógiai Intézet bevonásával – 2020-ban az egyházi fenntartású iskolák diákosságának számára elkészült evangélikus könnyűzenei program fő célja az intézményeken belül elsősorban zenekarokat, majd gospelénekkarokat életre hívni és folyamatosan támogatni. A kezdeményezést egy koncertkörút vezet be, ennek első két állomása után kérdeztük Csúry Csabát, a TakeMeHome együttes tagját a tapasztalatairól.

– Nyíregyházán és Kiskőrösön tarták az első két koncertet. Milyen volt a TakeMeHome zenekar fogadtatása?

– Mindkét helyen nagy várakozással fogadtak bennünket. Az evangélikus könnyűzenei program a napokban rajtolt el, így a hallgatóság nem tudta, mire is számíthat valójában. Bennük is volt egyfajta kíváncsiság, izgalom, és nyilván ugyanezek az érzések bennünk is megvoltak, hiszen ebben a formációban először álltunk színpadra.

– Mi motiválta a tagokat abban, hogy keresztény könnyűzenei együttest alapítsanak?

– Valójában mi könnyűzenei együttest alkotunk, amelynek a tagjai egyébként hívő keresztények. Pilinszky mondta, hogy ő nem katolikus költő, hanem költő és katolikus. Hasonlóan gondolkodunk mi is magunkról. Olyan zenészek vagyunk, akik szívesen játszanak keresztény zenét is. A zenénken keresztül szeretnénk, ha a hit kilépne az otthon vagy a templom falai közül. Talán mi, keresztények vagyunk a leggátlásosabbak, amikor a hit szóba kerül, pedig a vallás a társadalom és a kultúra fejlődése szempontjából is nagyon fontos. A hit formálja a társadalmat, olyan motivációt jelent az ember számára, ami semmi mással nem helyettesíthető, olyan erő ad, ami semmi mással nem magyarázható. A gyorsan változó ideológiai hullámok közepette mi az örök dolgok fontosságára szeretnénk ráirányítani a figyelmet.

– Miért tartják fontosnak a keresztény könnyűzenét?

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

– A zene számunkra tulajdonképpen egy nyelv, amelyen keresztül kommunikálunk. Ha azt a közlő és a befogadó is érti, akkor ez a kommunikáció jól működik. Fontos, hogy abban a közegben, amelyben zenélünk, a zene üzenetközvetítő tudjon lenni. A könnyűzene művelése nagy felelősség számunkra, hiszen nem mindegy, milyen módon, hogyan próbáljuk átadni az üzenetet. A zenének alapvetően lelki, szellemi mélységet kell hordoznia, de mi ennél is többet szeretnénk: megmutatni azt, hogy ebben a mélységben nem vagyunk egyedül.

– Mivel biztatnák a középiskolásokat zenekar-alapításra, zenélésre?

– Sok tehetséges fiatal van, de valamiért nehezen lépnek egymással közösségre, nehezen alkotnak egy csapatot. Ezért elsősorban arra biztatnám őket, hogy ne

tartsák meg csupán maguknak azt a tehetséget, zenét, ami bennük van, hanem osszák meg másokkal is. Keressék a lehetőségeket a közösségi zenélésre, alapítsanak zenekarokat, adják át magukat a zene művészetének, és találják meg abban önmagukat. Aki megsejt valamit ennek a szépségéből, utána folyton azt keresi mindenben.

– Véleménye szerint miért jó az evangélikus egyháznak a most indult könnyűzenei program?

– Én szerencsésnek mondhatom magam, ugyanis középiskolásként számos lehetőségem volt kibontakozni az éneklés és a színház világában is. Ezt köszönhetem az akkori mentoromnak, énektanáromnak, aki egyengette az utamat, s aki nélkül talán ma mi sem beszélgetnénk a témáról. Az evangélikus könnyűzenei program részben erre is kínál lehetőséget, hiszen azokban a középiskolákban, gimnáziumokban, amelyekben megfordulunk, kijelölnek egy mentort, aki figyeli a tehetséges diákokat, és a segítségével helyi zenekarok szerveződhetnek. Ezt egészen rendkívülinek tartom, hiszen ez nemcsak a helyi közösség hitéletének a fellendüléséhez, hanem az egyéni és a zenekari fejlődésnek is tág teret kínál. Bízom benne, hogy ezzel a lehetőséggel minél több helyen élni fognak, s hogy egy-két év múlva az általunk meglátogatott intézmények újra visszahívják minket, hogy megnézzük azokat a zenekarokat, amelyek esetleg tőlünk nyertek inspirációt.

■ J. T. – K. B.

A keresztség szentségétől a meszelésig

Egy Tolna megyei lelkészi szolgálat pillanatképei

A Tolna megyei dombok legmagasabb lankáin húzódik meg az ezer főt számláló bájos település, Váralja. A faluba betérők az evangélikus templomot el sem téveszthetik: méltóságteljesen, mégis hívogatóan magasodik az 1845-ben épült istenháza a település főutcájának számító Kossuth Lajos utcán. A Nagymányok-Váraljai Evangélikus Egyházközség lelkészével, a huszonnégy éve itt szolgáló Schaller Bernadett-tel a lelkészi hivatás szépségeiről és kihívásairól beszélgettünk.

– Miért választotta az 1980-as évek legvégén az akkor tizennyolc éves pécsi lány a lelkészi hivatást?

– Még elsős középiskolás voltam, amikor részt vettem az egyik első egyházmegyei ifjúsági találkozón Bonyhádon. Teológushallgatók is voltak közöttünk, többek között az akkor elsőéves Benedek Ágnes, aki ma már a békéscsabai gyülekezetben másodlelkész. Ágival többször beszélgettem, és ma is emlékszem, mennyire lelkesen mesélt a teológiai élményeiről. Én pedig egyszeriben úgy éreztem: nekem is ez az utam. A gimnázium hátralevő éveit ennek tudatában csináltam végig. Negyedikben pedig csak az Evangélikus Teológiai Akadémiára – így hívták az Evangélikus Hittudományi Egyetem jogelődjét – adtam be a jelentkezésemet.

– Nem csodálkoztak ezen az osztálytársai?

– De igen. Azt kérdezték, hogy mit fogok csinálni, ha nem vesznek fel. „Akkor megpróbálom jövőre is” – válaszoltam. De hála Istennek, rögtön felvettek.

– Azóta sem bánta meg a döntését?

– Nem. Én az elején tényleg „együgyű” voltam: csak ezt szerettem volna csinálni. Most sem döntenék másként.

– Úgy tudom, a teológusévek végén még nem is volt lelkésszé avatva, amikor Váraljára került.

– Bár Váralján az 1700-as évek vége óta vannak evangélikusok, az 1800-as évek közepétől szerettek volna önállósodni is, a gyülekezet még hosszú évtizedekig a szomszédos Kismányok filiája maradt. A második világháborút követő-

en Nagymányok lett a társgyülekezet. Váraljának csak 1992-től van helyben lakó lelkésze, amikor is Ócsai Zoltán, a korábbi pécsi segédlelkész került ide. Öt hét év múlva meghívták Győrbe. Emlékszem, a teológián akkor még nyilvános telefonkészülék volt, azon hívtak fel, hogy megkérdezzék, elvállalnám-e utódjaként a váraljai szolgálatot. Ő 1999. június végén elköltözött, én pedig július elejétől már itt voltam helyettesítő.

– Az ordinációja is itt volt?

– Nem. Pécsen avatott lelkésszé Harmati Béla püspök augusztus 19-én. Aznap jelentette be azt is, hogy mégsem Váralja lesz a szolgálati helyem, hanem Pécsre kell mennem segédlelkésznek. Én ezt nem szerettem volna, mert nagyon jól éreztem magam Váralján, az itteniek is megszerettek – a fél gyülekezet ott volt az ordinációmon. Így aztán megkértem minden pécsi barátomat: érveljenek mellett, hogy nem szeretnék, hogy Pécsre kerüljek.

– Megtették?

– Igen, ráadásul sikeresen – mehettem vissza Váraljára.

– És azóta is itt van. Nem vágyott más helyre?

– Úgy gondolom, családos lelkészneként tudomásul kell vennem, hogy nincs annyi lehetőségem, mint a férfi lelkészeknek.

– Miért gondolja ezt így?

– A többi lelkészintézetemben is mondhatom, hogy feleségként, anyaként nagyon kell arra figyelni, hogy a hivatásunk miatt ne sérüljön a családunk élete. Komoly veszélynek érzem ugyan-

is, hogy lelkészként annyira bele tudunk merülni a munkába, hogy kevés energia és figyelem marad a családi háttérre. Nekünk ugyan a férjemmel csak egy gyermekünk van, de ő a születési problémájából adódóan mindig is sokkal nagyobb figyelmet és több odafigyelést, illetve fejlesztést igényelt, mint az átlagos gyerekek. Úgy gondoltam, hogy ha a munka miatt nem tudom ezt neki megadni – márpedig egy nagyobb gyülekezetben fennállt volna ennek a veszélye –, akkor hiteltelenné válok a lelkészi munkámban is. Hálás vagyok a gyülekezetemnek, hogy anyaként is mindig éreztem az elfogadásukat és támogatásukat.

– 2015-ben jelent meg a Luther Kiadónál A keresztség ünnepe című kiadvány, amely rövid meditációk és imádások segítségével hozza közelebb az olvasóhoz ezt a szentséget. Ön ebben a kötetben őszinte vallomásban ír a kisfiuk megrendítő keresztelőjáról. ►

FOTÓ: GÜTH TAMÁS

Csoportkép Schaller Bernadett lelkész nő legutóbbi esküvői szolgálatát után

- Jani fiunk koraszülött volt, hétszáz-tíz grammal született 2008 júliusában. Korabaként a szemével is problémák voltak, amin az inkubátor csak rontott. Ráadásul háromhetesen elkapott egy fertőzést a kórházban, és hónapok teltek el úgy, hogy nem javult az állapota, folyamatosan lélegeztetni kellett. Ahogy telt-múlt az idő, a helyzet romlott: a szemész doktornő figyelmeztetett, kezdtünk kifutni az időből ahhoz, hogy a műtétet elvégezhesse. A többi orvos azonban attól tartott, hogy a tüdeje nem fogja bírni, ugyanakkor a látása volt a tét.

- Igazi hitpróba lehetett...

- Teljesen kétségbe voltunk esve. Én magam úgy éreztem, már semmi erőm nincs, és tudtam, hogy csak az imádságok tartanak. Akkor felhívtam dr. Krähling Zsófia barátunkat, aki neonatológus orvos, azaz újszülöttgyógyász. Ő nagyon biztatott, hogy vállaljuk a szemműtétet. Rábólintottunk, de azt is elhatároztuk: még a műtét előtt keresztelünk, mert ebben a helyzetben nem tudjuk megvárni, hogy itthon hagyományos keresztelőt tartsunk. Másnap engedélyt kértünk a kórházban, és két nap múlva, a látogatá-

si idő után férjemmel, a két keresztmával és a lelkész barátnőmmel, Makán Hargitával megkereszteltük Jánoskát.

- Megrendítő lehetett.

- Az volt, de közben szép is. Majd négy hónap szorongás után az volt az első örömteli napunk, ami után nevetni tudtam. A húgaink voltak a keresztmák – ők akkor láthatták először a kisfiunkat. Cinti a gyereket tartotta, Bogi az oxigéncsővet. Mivel keresztelőkancsót a fertőzésveszély miatt nem vihettünk be, Hargita vesetáliból keresztelte. Ezután rohamos javulás történt. A zárójelentésen végig lehet nézni, hogy a keresztelő igazi fordulópontot jelentett. A szemműtét is sikerült, és két nap alatt annyira rendbe jött Jánoska állapota, hogy átvihették a szekszárdi kórházba, ahol már én is bent lehettem vele. Azóta is sokszor mondom neki, hogy ő jobban megimádkoztatta a gyülekezetet, mint az anyja...

- Huszonkét évnyi szolgálat egy gyülekezeti helyen bizonyára szorosra fűzte a kapcsolatát a hívekkel. A temetési szolgálatok személyesen is meg tudják érinteni önt?

- Bevallom, megrendítő alkalmak ezek. Amikor ennek a közösségnek a lelkésze lettem, megígértették velem az öregek, hogy én temetem el őket. Ez lehet, hogy szomorúan hangzik, de van benne szépség is. Már szinte senki sem él közülük. Azonban mivel nagyon régóta ismertük egymást, ezek a temetések mindig nagyon személyesek voltak.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Evangélikus motorosokkal Wittenbergben

– Szokott sírni a lelkész ilyenkor?

– Nem. A temetés végéig mindig tartom magam, nekem utána szokott nehéz lenni. Bár egy síros temetésre azért emlékszem. A váraljai felügyelő, Éreth Gyuri bácsi, akivel szoros kapcsolatban álltam már az elejétől, váratlanul halt meg, és két nap múlva már temettük is. A két korábbi lelkésszel hárman végeztük a temetési szertartást. Mind nagyon szerettük őt. Emlékszem, először én kezdtem el sírni, majd Ócsai Zoli, végül csak Csepregi Erzsike tudott beszélni, így ő fejezte be a szolgálatot.

– A Tolna és Baranya megyei evangélikus sváb gyülekezetek többségére jellemző az, hogy a 20. századi kitelepítések erősen rányomták a bélyegüket a közösségek életére. Az önhöz tartozó gyülekezetekre is igaz ez?

– Sajnos igen. Ahogy már említettem, a váraljai és a nagymányoki evangélikusok társgyülekezetet alkotnak. Izmény leány-, míg Máza szórványgyülekezet. Györe is hozzánk tartozott, de ott mára már teljesen elfogytak az evangélikusok. Piciny közösségekről van szó, ugyanakkor ennek pozitív oldala is van. Például az, hogy gyakran tartunk közös alkalmakat. Nagymányokon szoktunk idősek napi rendezvényt szervezni. Idén is megrendeztük, hiszen a járvány miatt már nagyon vágytak rá az időseink. Nagyon jól sikerült. Körülbelül negyvenen lehettünk, ráadásul családi nap lett belőle, mert az együttléteket, a beszélgetéseket nemcsak vendéglátás egészítette ki, hanem a gyerekeknek kézműves-foglalkozást is tartott az egyik óvónéni. Erdei istentiszteleteket is szoktunk tartani, ahova minden gyülekezetrészből jönnek a hívek. Régebben szerveztünk fiatal családok számára sátras hétfvégeket is. Ezek a közös, településeken átívelő gyülekezeti alkalmak jobban összekovacsolják a közösséget. Emellett szoros a kapcsolatunk a testvérfelekezetekkel is – sokszor tartunk közös alkalmakat, illetve rendszeresen eljárunk egymás rendezvényeire. Evangélikusként gyakran becsatlakozunk a faluprogramokba is vagy a településeink civil egyesületeinek rendezvényeibe. Úgy gondolom, az összefogás faluhelyen elengedhetetlen, ebben van erő, és ez a jövő.

– Lelkésznő és a férje motorozni is szeret, sőt az evangélikus motorosok csapatát is erősítik. Hogy kezdődött ez a különleges hobbi?

– A férjem már harminc éve motorozik, engem is szokott vinni. Bogdányi Gábor, egyházunk informatikai munkacsoportjáj-

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A váraljai templom

nak tagja a mátrafüredi Szélrózsán invitált bennünket a csapatba. Hatalmas élmény volt a számunkra az, amikor 2017-ben, a reformáció kezdetének jubileumi évében mi is elmehtünk motorral Wittenbergbe a magyar napokra. Az evangélikus motorosok között mindketten barátokra találtunk, nagyon szeretünk együtt gurulni, együtt lenni. Sőt egyre többet nyom a latban a barátság, ami egy motoros szájából különösen erős mondat...

– Ön a bonyhádi evangélikus általános iskolában hitoktató lelkész is.

– Az iskolalelkézség nagyon sok megújulást, új perspektívát hozott a szolgálatomba. Hálás vagyok ezért a lehetőségért.

– „Magad, uram, ha szolgálád nincs” – tartja a mondás. Lelkésznő is megta-

pasztalja ennek valóságát a gyülekezeti munkák terén?

– Kis gyülekezetben azért is nehéz a szolgálat, mert sok mindent személyesen a lelkésznek kell csinálnia-intéznie, míg egy nagy gyülekezetben könnyebben találni segítséget például az adminisztrációra vagy a pályázatok írására. Azonban a mi gyülekezetünkben a lelkési teendők mellett nem csak a papírmunkában teljesezhet ki az ember. Most nyáron például a templom karzatát meszeltem, mert a felújításnál egy kis félreértés miatt kimaradt egy falrész a festéskor. Ugyanakkor örömmel tettem, mert a mai napig csodás dolognak tartom, és nem tudok betelni azzal, hogy templom közelében lakhatom.

■ BODA ZSUZSA

Lélekmelengető könyves találkozás

Az ötvenkettedik nemzetközi eucharisztikus kongresszussal egy időben, szeptember 5–12. között rendezték meg Budapesten a magyar keresztény kiadókat legrangosabb hazai összefoglalót, a Szent István Könyvhétet. Ezúttal harminc kiadó képviseltette magát, több egyházi kiállító mutatta be a tevékenységét, portékáit. Eddig a sajtóhír – írásunkban pedig néhány örömteli vagy éppen megható személyes élményt felidézve osztjuk meg olvasóinkkal, hogyan láttuk evangélikus szemmel a Könyvhétet.

A keresztény kiadók könyvvásárát májusban szokták tartani Budapesten, a Ferenciek terén. A koronavírus-járvány miatt tavaly és idén is elmaradt a rendezvény, de sokak imádsága meghallgattatott: Isten terve jóra fordította a járvány elvette

zeti közösség, hanem a tanúságtételek, könyvbemutatók, zenei produkciók is erősítették.

Kiemelkedő volt a szerdai, bizánci rítusú szent liturgia, amely betöltve az éttermekkel, szuszibárral, borterasszal, pizzériával

FOTÓ: MÁRCZ SAMU

hiányainkat. Megélhettük, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál.

Hogy miért? Mert így, az eucharisztikus kongresszushoz csatlakozva kilenc napon, napi tizenegy órán át találkozhattak olvasók és könyvesek, adhattak és kaphattak lelki táplálékot, jó szót, kortyolhattak finom kávét, és élvezhették egymás társaságát a főváros szívében.

Isten áldása volt ezeken a napokon. A ragyogó napsütés, a nyári idő mindvégig kitartott, a bazilika előtti színpad programjait a pavilonokban dolgozók is hallgathatták. Az ökumenét nemcsak a sokszínű feleke-

körbevett teret, sajátos szakralitást hozott. Az Isten közénk, emberek közé jött! A szent énekek, igék, imádságok megérintették azoknak a lelkét is, akik nem a keresztény könyvhét miatt tartózkodtak a téren.

Evangélikusként otthonosan. A nyitónapon örömmel konstatáltuk: evangélikus kezdés volt. A Kalácsa együttes *Volt egy fakatona* című gyermekkoncertjétől azonnal otthonosan éreztük magunkat. S első látogatónk a Luther Kiadó standjánál a nyitás előtti percekben az együttes egyik alapító tagja, Gryllus Dániel volt. Hit, lelkiség, irodalom, zene, gyermekek – csupa jót ígért!

Ha már gyermekek: a Luther Kiadó is gondolt a kicsikre, s nem csak könyvekkel. Tény, hogy az olvasni nem tudó korosztályt leginkább a kiadó logójával díszített lufikkal vagy Luther-rózsás csokikkal lehetett levenni a lábáról. Így történt azzal az egy hete ovis, hároméves kislánnyal is, aki megilletődve érkezett, de az általa választott piros lufival elégedetten távozott. Talán olvasónk lesz pár év múlva?

Végül egy megható találkozás. Egy házaspár a pavilonunkkal szemben, a téren parkoló biciklijét eloldozva könyvespultunk felé lépett. A szép, magas, szőke hölgy, meglátva egy kötetet, könnyes szemmel a férje felé fordult. „Lefotózhatom? – kérdezte. – Az apukám. Nemrég volt a temetése.” S mutatta felénk a hátsó borító kis képét. Az életének kilencvenegyedik évében augusztus 4-én elhunyt dr. Pátkai Róbert angol nyelvű evangélikus lelkész, nyugalmazott püspök leánya így lelt rá „véletlenül” a kiadó asztalán az édesapjáról szóló kötetre. A kérdésre, hogy elfogad-e egyet, intett, hogy köszöni, van példánya.

A könnyeit látva halkán említettük a kolléganővel, hogy a honi evangélikusok mennyire szeretik és tisztelik édesapja emlékét. Az Istenhez hazaköltözött édesapja és leánya itt, Budapesten, a keresztény könyvhét evangélikus pavilonjánál „találkozott”.

Biztonságban. Sokak imádsága kísérte a rendezvényeket, hogy minden rendben, félelem és zavar nélkül történjen. Az Úristen a felhőtlen ég mellett azzal is megajándékozott minket, hogy – hála a segítőkéssz és odafigyelő szervezésnek – minden felmerülő problémára sikerült megoldást találni.

A teret kamerák figyelték, ami a biztonság érzetét adta. Az Úristen kezében tudva magunkat pedig a nagybetűs Biztonságot éltük át minden oldalról: védett térben voltunk. Ha mindent összevetünk, a hála érzése az, ami egybefogja sok kis mozaikdarabkát.

Az eucharisztikus kongresszus plakátjain így hirdették a programokat: „Találkozz Jézussal Budapesten!” A találkozás egymással és vele, Jézussal olyan ünnep volt, amelyre nagyon nagy szükségünk volt. Hála érte, hogy egy járvány idején kaptunk ilyen erőforrást!

■ S.-K. D.

Több lábon álló gyülekezet

Szpisák Attila és a láthatóvá vált tótkomlói evangélikusok

Méretében és szellemi üzenetében is kimagaslik a város evangélikus temploma. Ugyanis nem pusztán a település múltját, hanem a jelenét és reménység szerint a jövőjét is szimbolizálja. A Tótkomlói Evangélikus Egyházközség – Evanjelický cirkevný zbor a. v. v Slovenskom Komlősi szeretetszolgálatában, szlovák nemzetiségi és népi hagyományában, de önálló gazdálkodásban is továbbviszi eleinek példáit, és mindinkább a város, egyben egy újfajta egyházmodell jelképévé válik. Miként valósíthat meg mindez a 21. század kihívásai közepette? Szpisák Attila evangélikus lelkésszel beszélgettünk a település arculatáról.

„Még nem értük el azt, ami a háború előtti időszakban volt Tótkomlóson – például az oktatási intézmények közül csak óvodánk van –, de már ott tartunk, hogy nemcsak egy templomba zárt gyülekezet vagyunk, hanem olyan közösséggé váltunk, ami része a város vérkeringésének. Az emberek tudják, hogy számíthatnak ránk, és mára elértük, hogy közösségszervezésben, közösségmegtartásban és munkáltatásban is a település megkerülhetetlen tényezőivé váltunk” – mondja Szpisák Attila.

Az evangélikus lelkész büszkén mesél arról, hogy bár a rendszerváltást követő évtizedekben számos kihívással kellett szembenéznie a településnek és az

egyházközségnek is, de a múlt értékeire támaszkodó, ugyanakkor innovatív szemlélet gyümölcsöző változásokat eredményezett. Ennek jele egyrészt a kiépülő intézményrendszer – amely az óvodán, a szeretetházon, a nappali ellátási rendszeren túl kiterjed a mezőgazdasági és állattenyésztési tevékenységre – és a lelkeségi megújulás is. Utóbbit jelzi az ifjúság folyamatosan növekvő létszáma és a rétegalkalmak megerősödése. Az egyházközség mára elérte, hogy több lábon áll.

JÓ FÖLDET TALÁLTAK

Kétszázhetvenöt évvel ezelőtt, 1746-ban alakult meg a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség. Az elődök a Felvidékről

érkeztek – elsősorban Árva megyéből, Nógrádból, Hontból – Békésszentandrásra, ahol katolikusok és evangélikusok rövid ideig együtt éltek. „A bárónak nem tetszett, hogy a telepesek nem a munkával, hanem a felekezeti ellentétekből fakadó feszültségekkel vannak elfoglalva, ezért Rudnyánszky József úgy döntött, hogy az evangélikusok máshol telepedjenek le. Elengedte őket Komlóspusztára. Oda csak szlovák evangélikus telepesek mehettek, azaz más felekezet és más nemzetiség nem tarthatott velük” – tájékoztat Szpisák Attila.

Komlóspusztá akkor meglehetősen kietlen, mocsaras terület volt. 1746. április 24-én, az állatok legelőre hajtásakor, azaz György napján lelkész és tanító vezetésével érkezett meg nyolcvan evangélikus család Tótkomlós leendő földjére.

„Az első néhány év nagyon regényes lehetett. Megérkezésük után azon kellett dolgozniuk, hogy olyan életkörülményeket alakítsanak ki, hogy át tudják vészelní a telet” – idézi fel a kezdeteket a lelkész. ▶

A letelepedés nehézségeit azonban – az adókedvezményeknek is köszönhetően – gyors felvirágzás követte. Erre utal, hogy a kezdetben fából készült kápolna helyére nagyobbat építettek, majd azt is gyorsan „kinőtték”. Ennek oka, hogy a hír, miszerint jó földet találtak, gyorsan eljutott a Felvidékre, ahonnan családok érkeztek, hogy új otthonra leljenek. „1793-tól 1795-ig épült mostani, kétezzer-ötszáz férőhelyes templomunk. Ez azt jelenti, hogy a 18. század végén már több mint háromezer fős volt a gyülekezet, illetve a település. Akkor még fordított folyamat volt az asszimiláció. Mivel mindenki szlovák evangélikus volt, ha valaki itt akart letelepedni, akkor megtanult szlovákul, és evangélikus lett” – meséli Szpisák Attila.

MEGHATÁROZÓ EVANGÉLIKUS LÉT ÉS TUDAT

Az 1800-as évekre az evangélikus egyház határozta meg a tízezres lélekszámot meghaladó Tótkomlós szellemi és kulturális arculatát. Ekkor kerületekre osztották a települést, amit a gyülekezetbe járás indokolt. „Bár a templomunk befogadóképessége nagy, de a hívek nem fértek el, ezért kerületi felosztás szerint jártak az istentiszteletre. Az első kétszáz évben az evangélikusság nemcsak a gyülekezetben élt, hanem lényegében maga alkotta az egész települést. A háromlelkészes gyülekezet végezte Tótkomlós teljes oktatását, azaz csak evangélikus iskolák működtek itt. Tizenöt kántortanítója volt

a tizenegy iskolának. A kántortanítók és a lelkészek aktívan részt vettek a város szellemi életében, ők voltak a civil szervezetek vezetőségi tagjai. Így meghatározó volt az evangélikus lét és tudat” – számol be a lelkész. Az önfenntartást jelzi, hogy az egyházközségnek százötven hektár földterülete mellett szárazmalma és két olajmalma is volt. Ezeknek a jövedelmei a gyülekezet vagyonát gyarapították, amely ebből finanszírozta a segélyezést is. Például támogatta a nőegylet szolgálatát, a háború vagy a spanyolnátha idején árvaságra jutottakat.

A település és a gyülekezet életében nagy veszteséget jelentettek az 1946–1948-as évek. „A lakosságcsere idején háromezer-ötszáz gyülekezeti ta-

gunk hagyta el a szülővárosát. Helyükre ezeröttszáz magyar katolikust telepítettek be. A település arculata ettől kezdve megváltozott: az addigi kis katolikus gyülekezet megerősödött, az evangélikus egyházközség pedig elveszítette azokat a gyülekezeti tagjait, akik addig mindenben aktívak voltak” – taglalja Szpisák Attila. A következő törést a kommunizmus jelentette, amikor minden intézménytől és földjétől megfosztották a gyülekezetet. Az evangélikus közösség erejét azonban jelezte, hogy ebben az időszakban is közel hatvanfős konfirmanduscsoportjai voltak az egyházközségnek.

FELVIRÁGZÁS, ÚJ TÁVLATOK

„A rendszerváltás után a kárpótlás villantotta fel azt a lehetőséget, hogy a visszakapott vagyoni értékből valami új indulhasson. A presbitérium elhatározta, hogy zöldmezős beruházásként ötvenfős szeretetotthon megépítésével bővíti a szolgálatát. 1994-ben indult a gyülekezet diakóniai szolgálata. Az evangélikusság visszakapta egyik iskolaépületét. Ebben háromcsoportos óvoda tudott elindulni 1992-ben – sorolja a lelkész, majd kitér a gazdálkodás kezdeti lépéseire is. – A szeretetotthon melletti földön teheneket és disznókat is tartott a közösség. Többen földet adományoztak a gyülekezetnek, ahol meg lehetett termelni az állatoknak való takarmányt, az állatok pedig hozzájárultak a szeretetház élmezéséhez.”

Szpisák Attilát 2007-ben választotta lelkészéül a gyülekezet. Ez az időszak újabb intézményhálózati felvirágzást

eredményezett. „Azt kerestük, hogy a meglévő óvodán és a diakónián túl mely területeken tud kiteljesedni a szolgálat. Rájöttünk, hogy ha a leendő szolgáltatásokat be tudjuk vinni a gyülekezet épületeibe, akkor az nagyban segítheti az egyházközség rezsijét. Eddig óvodásokkal és idősekkel foglalkoztunk, majd ez alapszolgáltatásokkal, valamint szenvedélybetegek nappali ellátásával bővült. Mindezek új perspektívát nyitottak. Ekkoriban kaptunk ajándékba néhány bá-

tótkomlói evangélikusság. A gyülekezet gazdálkodási központja ma az egyik volt télesztelep öthektáros területe. Ehhez tartozik hetven hektár legelő terület, valamint a gyülekezet ötvenhektárnyi szántóföldje.

A gazdálkodásról Szpisák Attila elárulja: „Telepünkön háromszáz anyajuhunk van, de arra törekszünk, hogy ez a szám elérje az ötszázat. A szemestakarmányt saját földjeinken fogjuk megtermelni. Üzleti tervünk szerint a gazdaság

latainak egységes logót készítettünk, amelyekkel felmatrikáztuk a munkaruhákat, a járműveinket. A kivonuló házi szolgálat kerékpárokkal, autókkal közlekedik a városban. Nyolcvannyal alkalmazottal dolgozunk – sorolja a lelkész. Majd hozzátesszi: – Így valóban láthatóakká váltunk.”

És hogy mit szólnak ehhez a fajta jelenléthez a település lakói? „A tótkomlóiak látják, hogy az evangélikus intézmények minőséget képviselnek, és figyelnek az emberekre. Másrészt a lakók rájöttek, hogy az egyház számos területen eljut az emberekhez, nemcsak ünnepnap, hanem a hétköznapokban is jelen van, és segít.” Szpisák Attila elmondása szerint az iskolás gyermekek szállításába is besegítenek, valamint számos civil szervezet működéséhez adnak közreműködő segítséget.

NYÜZSGŐ GYÜLEKEZETI ÉLET

A tótkomlói evangélikusság példája mutatja, hogy gyülekezetként lehet és talán kell is több lábon állni, a település életében aktívan és segítően jelen lenni ahhoz, hogy megtaláljuk az evangélium hirdetésének és a gyülekezet szellemi és anyagi erősödésének útját. Mindehhez nemcsak profizmusra törekednek, nemcsak a pályázatokat figyelik, de a szolgáltatásaikat áthatja a keresztény szellemiség.

A 21. század kihívásairól Szpisák Attila ekként vélekedik: „A tradicionális gyülekezetek szétesésének korát éljük. Ezt észre kell vennünk.” Míg a vasárnapi főistentisztelet közössége csökkenőben van, addig szombat este közel harmincfős ifjúsággal gyűlnek össze, valamint családi istentiszteleteik látogatottsága gyakran meghaladja a százötven főt.

„A gyermekeknek nemcsak rengeteg programot szervezünk, de általuk olyan családokat is elérünk, amelyek korábban közönyösek voltak a gyülekezet iránt – folytatja a lelkész. – Ezekkel a missziós lehetőségekkel igyekszünk élni, vagyis az újfajta gyülekezeti életre nem csak a gazdaság oldaláról próbálunk berendezkedni. Ezért vannak rétegalkalmaink is, mint a baba-mama kör, a férfiközösség órája, bibliaórák, munkatársi bibliaórák. Ezek nyüzsgő gyülekezeti életet eredményeznek. Abban bízunk, hogy a hagyományos gyülekezeti formák felbomlását követően ezek az alkalmaink lehetőséget teremtenek arra, hogy missziói közösségként tudjunk majd működni.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓK: MÁGYARI MÁRTON

rányt. Rájöttünk, hogy a szenvedélybeteg ellátottaink számára felajánlott terápiás munka lehetőségével is tudunk segíteni. Elindult az állattenyésztés és növénytermesztés. Utóbbi sikerült úgy megszerveznünk, hogy az így megtermelt konyhakerti zöldségek nemcsak intézményeinkben hasznosultak, hanem a többletet a piacon is értékesítettük. Az így keletkezett bevételeket visszaforgattuk a gazdaságokba” – részletezi a lelkész. A minőségi munkára figyelmet jelzi, hogy a juhállomány egyben törzstenyésztés is, azaz a gyülekezet törzsállatai szigorú szabályoknak megfelelően, adminisztrációval követhetők. Ezáltal a gazdaság az őshonos mezőgazdasági állatfajták megőrzését célzó program tagjává vált, és számos sikert ért el.

IGAZI MINTAGAZDASÁG

Többéves előkészítő munka, üzleti terv kidolgozása előzte meg azt, hogy egyházunk zsinatának felhívásához csatlakozva újabb fejlesztésekbe kezdett a

néhány éven belül annyi hozamot termel, hogy a gyülekezeti életben szponzorként is jelen lehet.”

A kapcsolat azonban nemcsak a fenntartás oldaláról, hanem a lehetőségek szintjén is megjelenik. A gyülekezet az ifjúság számára jövőre juhásztábor is szervez, valamint a szenvedélybeteg-terápiában is további lehetőségeket lát. A szintén a gyülekezet tulajdonában álló Mesterségek Házában pedig elindították szövőműhelyüket, ahol a juhok gyapjából szőnyegek születnek. „Ezek mind találkozási lehetőségek is. A szövőklubnak a településről és környékéről érkező harminc tagja számára például áhítatot tartok, amit ők nyitottan fogadnak” – tudjuk meg a lelkésztől.

Tótkomlóson sétálva az az érzésünk támad, mintha az evangélikusság mindenhol jelen lenne. Először egy biciklist látunk meg, ruháján a gyülekezet logójával, majd egy fehér autó fordul be, oldalán ugyanazzal az emblémával. „Figyelünk a megjelenésre. A gyülekezetnek és szolgál-

Egyek Isten hűségében

Zászkaliczky Zsuzsanna és Regős Imre az ökumenikus családi életről

Hívő keresztény, templomba járó, gyülekezetük közösségében aktív szerepet vállaló ötgyeremes házaspár. Evangélikus lelkészcsalád lánya a feleség, a férj római katolikus. Zászkaliczky Zsuzsanna és Regős Imre lelki erőforrása a szentségekkel élés, fontosak számukra az ünnepek és az azokra való felkészülési időszakok. Sok-sok hívő család él így, őket azonban különlegessé teszi az a tény, hogy évtizedek óta ökumenikus házasságban élnek. Beszélgetésünkben először arról érdeklődtünk, mikor tudatosult bennük, hogy egymásra, kettejük családjára, de két felekezet szövetségére is igent mondtak.

„Imádkozó, de inkább vasárnapi keresztény voltam, amikor Zsuzsával megismerkedtem – idézi fel Imre közös történetük kezdetét. – Tudtam, hogy evangélikus család tagja, édesapja és több közeli rokona lelkész. Számomra ez semmi gondot nem okozott, édesanyám reakciója azonban ez volt: Jézus Mária! Kezdetben édesapám sem volt boldog, ráadásul a bátyám református lányt vett el. Az, hogy Zsuzsó lelkészcsaládból származik, inkább egzotikumnak számított. Apósomékat megismerve rögtön mély rokonszenv ébredt bennem irántuk. Addig keveset tudtam az evangélikus vallásról. No, ez azóta megváltozott.”

Zsuzsa oldaláról is érdekes volt a fogadtatás: „Mi nagy család vagyunk, minden nagynéninek megvolt a véleménye a kérdésről. Lelkésznő nagyanyáim a korszak tapasztalatai miatt nem fogadták kítőrelkesedéssel, hogy katolikus férjem lesz; valamelyik evangélikus ároni családból képzeltek el társat unokáiknak. A század első felében, amikor ők voltak fiatalok, sok nehézséget, fájdalmat okozott a különbözőség, amelyet az egyházak sem próbáltak megkönnyíteni, sőt. A katolikus felet rendkívül erősen köti az egyháza sok ponton, a hazai felekezeti viszonyok miatt szinte mindig a protestáns félnek kellett reverzálást adnia a katolikus javára [reverzális: a házaspár írásos megegyezése a születendő gyermekek vallásáról vegyes házasság esetén – a szerk.]. Amikor megismerték Imrét, nagyon hamar megszerették, utána már csak a nehézségektől féltettek minket. Az első hamar el is érkezett: milyen felekezetűek lesznek a gyermekeink?”

Az ökumenikus családi élet – Zsuzsa tudatosan kerüli a vegyes házasság kifejezést: abban szerinte egyfajta negatív értékítélet érhető tetten – modulus vivendijét kettejüknek kellett kitalálniuk. Imre elmondja: jóbarátjától, Medvigy Mihály piarista atyától kapott segítséget, hogy a pápai nuncius támogatásával szentségi házasságnak nyilvánítsa az evangélikus lelkész após által Cegléden 1987-ben végzett esketést. A dolog szépséghibája az volt, hogy az atya csak a polgári esküvőre jött el.

ÖKUMENÉ A GYEREKSZOBÁBAN

Zsuzsa szülei, Zászkaliczky Pál nyugalmazott lelkész és Ittész Erzsébet az ökumenét tekintve jócskán megelőzték korukat. Nyitott, integráló, a Krisztusban hívő más felekezetűeket toleránsan fogadó, szeretetteljes légkört honosítottak meg családjukban és szolgálati helyeiken. Ennek az attitűdnek az áldásait nem lehet eléggé hangsúlyozni: „A szüleim nemcsak tiszteletben tartották a választásomat, de elmondhatom: általuk lettem én is elfogadó. Gimnáziumi éveimben Mohácson éltünk. Édesapám igazi katalizátora lett az akkor kezdődő, szélesebb körben terjedő ökumenikus imaheti mozgalomnak: ő volt az egyik első protestáns lelkész, aki katolikus templom szószékéről prédikált! – emlékszik vissza Zsuzsa. – A más felekezetek lelkészei, papjai összejártak, római katolikusok evangélikus bibliaórára jártak, mi az öcsémmel rendszeresen ifjúsági misére mentünk. Baráti körünkben sokan voltak katolikusok. A késő Kádár-

korszakban ez nagy szó volt: pártkörökben nem okozott örömet az ökumené gyakorlása, a keresztények megosztottsága állt érdekükben. Mohácson a szerb ortodox egyház igeliturgiáján is részt vehettünk pünkösd hétfőjén ökumenikus közösségben; maradandó élmény volt.”

A két felekezet egymáshoz simítása szépen alakult, ám a keresztelőkön adódtak fájdalmas kijelentések mindkét család részéről. Imre így fogalmaz: „A nyitottságnak is vannak határai. Első gyermekünk evangélikussá keresztelése édesapámnak

annyira fájt, hogy nem jött el a szertartásra. Utána következett Misi fiunk, ő katolikus lett. Ez pedig apósomnak volt nehéz, hiszen lelkészként akár úgy is érezhette, egy bárányát veszíti el.” Ekkor megérett a helyzet arra, hogy kompromisszumos döntést hozzanak. „Nem a »gyermek neme – szülő vallása« módszer alapján választottunk nekik felekezetet, hanem az

kőbányai Szent György-templomba járt, kórust vezetett – hiszen zenetanár –, szerkesztette a *Sárkányölő* című gyülekezeti újságot. Ebbe szívesen írtam, s a lap általában nálunk, vacsora vagy tea mellett készült. Az evangélikus gyülekezetben pedig alapítottunk egy kis kórust, ki más vezesse, mint Imre? – meséli Zsuzsa a hétköznapok ökömenéjét. – A kóruspróbákat is nálunk

ember voltam. Sokat kaptam e téren is a házasságunk által. Sőt a katolicizmusomra is inspirálóan hatott: jobban kezdett foglalkoztatni.”

ERŐS VÁR FC

A nagy egyházi ünnepek családi hagyományának kialakítása, a templomlátogatás rendje (mikor melyik felekezetbe menjenek együtt) magától jött. „Az viszont, hogy külön járunk templomba, nem öröm. Egyértelműen hátrány. Egyikünk sem tudott és nem is akart elszakadni felekezetének istentiszteleti alkalmaitól” – avat be Imre a dilemmába. Felváltva jární, de együtt mindkettőbe nem volt lehetséges, bár a feleség kezdetben ezt ajánlta. „A katolikus egyház ebben nagyon szigorú – mutat rá Zsuzsa –, minden vasárnap kell misére jární. Imre ehhez tartotta magát, s én elfogadtam ezt: szenteste négykor evangélikus istentiszteletre megyünk, éjfélkor, amíg a gyerekek kicsik voltak, én misére; ma már mindannyian együtt megyünk. Ez szép és fontos mindkettőnknek. És passiót énekelünk a katolikus templomban a családdal. Mindegyik gyermekünk jól énekel.” A fiúk óvodáskorukban édesanyjukkal jártak evangélikus istentiszteletre, később misére, és éveig ministráltak.

A középiskola-választásban szabad kezet kaptak a gyerekek: felekezettől függetlenül négyük a Deák téri és a fasori evangélikus gimnázium mellett döntött, a fiúk persze katolikus hittanra jártak, bémálkoztak. „Most pedig Luther-rózsás mezben fociznak, mert ők alapították meg az Erős Vár FC-t” – nevet Zsuzsa. Imre örül annak, hogy fiainak kedvenc tanárai hittanárak voltak az evangélikus iskolában. Zsuzsa pedig még tudja fokozni a szívet melengető történetet: „Pont ez a két katolikus fiunk evangélikus lányt vett feleségül. De nem is »csak úgy evangélikust«, hanem veretes nagytarcsai, illetve albertirsai család sarját.” Mivel otthon látták, működik az ökumenikus házasság, nem „féltek” ők is kitarítani választottjuk mellett.

EZERÖTSZÁZTIZENHÉT KÖZÖS ÉV

Mi tehát a receptje a jó, egymást elfogadó, az eltérő vallás hagyományába bekapcsolódni tudó családi együttélésnek? Zsuzsa és Imre a legautentikusabb forrásunk: „Az legyen az alapállás, hogy minél jobban ismerjük meg a másik felekezetet. ▶

első-harmadik-ötödik gyermek lett evangélikus, a második-negyedik pedig katolikus. Az Úristen humora, hogy az első négy esetében stimmel minden: a lányok az én vallásomat, a fiúk Imrét követik” – mosolyog Zsuzsa.

LAPSZERKESZTÉS A KONYHÁBAN

Kettejük baráti köre, gyülekezeteik tagjai természetes módon váltak életük részeivé. Barátokat nem felekezet alapján választ az ember – állapítja meg a házaspár. „Imre a

tartottuk, amíg kicsik voltak a gyerekek. A kórustagok rendre ott ragadtak vacsorára. Így alakult meg az evangélikus gyülekezet Emmaus köre, amelynek Imre oszlopos tagja lett.”

A férj életében az evangélikus felekezet valódi családdá vált: Zsuzsával húsz éven át jártak a Magyar Evangélikus Ifjúsági Szövetség családos táboriba. Imre számára ez gazdagító: „Meghatározó élmény volt nekem is, hitbeli élmény, barátságok. Rengeteget tanultam a liturgiáról is, noha mindig templomba járó

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Tudjunk viselkedni a templomában, fogadjuk el az imáikat. Ma már az evangélikusok is vetnek keresztet, Luther Márton is említi a *Kátéban*. De ezek formai dolgok, ne is okozzanak problémát. A lényegi kérdésekről viszont ne akarjuk mindenáron meggyőzni egymást. Próbáljuk meg a másik felekezetében tisztelni azt, amivel nem értünk egyet. Legyünk képesek elfogadni, hogy az igazság úgyszem nálunk van. Az igazság az Úristennél van. Ha így élünk, és ezt tanulják meg a gyermekeink, akkor ebből nem lesz konfliktus” – összegez Zsuzsa. Imre fontos részletekkel egészíti ki: „Az is lényeges, hogy ne előkelő és kritikus vendégként menjen el az ember a másik templomába, hogy »nálunk ez szebb, ez jobb«, hanem azt keresni, miben tudják gazdagítani ők a hitünket. Közben persze nem megfélemlkezni a saját felekezetünkről és az érte való aggodásról.”

Zsuzsa művészettörténészként úgy látja: „Aki a középkori művészettel foglalkozik, nem is tudja megkerülni az alapvető teológiai kérdéseket. Nagy nyitottságra tesz szert, látva, hogy milyen fantasztikus műalkotások születtek ennek a teológiának, a katolikus dogmatikának a jegyében. Ezt nem lehet a szőnyeg alá söpörni. Édesapám kezdettől mondja Im-

rének: az evangélikus hagyomány ötszáz éves, de az ezeröttszázötvenhét év, ami előtte volt, az közös.”

KIVÉTELESEN: KISKAPU

Ökumenikus családban talán az a legnehezebb, hogy nem lehet megosztani a bűnbocsánat szentségét egymás templomában. S egy-egy családnak nincsen korlátlan ideje, hogy kivárja, amíg megszületik a döntés az eucharisztia kérdésében. Jönnek egyházi és családi ünnepek, amely alkalmakkor még nem valósulhat meg az oltár előtti egység. „Minden felekezetben ez a sarkalatos kérdés: az úrvacsoratan. És mivel sarkalatos, ebben teológusok és főpapok fognak dönteni, nem a hétköznapi emberek – magyarázza Zsuzsa, és hozzáfűzi: – Hacsak meg nem találja a maga kiskapuit az ember a maga életében. Mert ahol testületek döntenek, az rettentő lassú folyamat. Mindig úgy érzem: nekünk, érttem itt az ökumenikus családokat, nincs ennyi időnk. Folyik párbeszéd a hetvenes évek óta, de még mindig nincs előrelépés. Mi néhány ünnepi pillanatban kinyitottuk azt a kiskaput, amelyet egyébként mind a ketten eléggé tiszteltben tartunk.”

Imre sorolja: egy Házasság Hétvégén [*házaságok megerősítését segítő katolikus lelkeségi mozgalom – a szerk.*] és evangélikus

gyermekeik konfirmációján vett úrvacsorát, Zsuzsa pedig a fiúk elsőáldozásakor és bérmezőzésakor áldozott katolikus misén. „Nem okozott ez bennünk lelki tusát. Úgy érzem: az Úristen messze felette áll ezeknek, így nem éreztük bűnös léleknek magunkat. Tiszta szívvel tudtam odamenni és úrvacsorát venni azon a néhány alkalmon, de nem akarunk rendszert csinálni belőle.”

Az eucharisztikus kongresszust mindketten figyelemmel és imádsággal kísérték, érezték az erejét, felemelő voltát: „Jóleső érzés volt hallgatni a tiszta evangéliumot, amely megszólalt Ferenc pápa homíliájában is” – mondja Zsuzsa, aki egy misén is részt vett a Hungexpón.

A jövő az ökumenikus családoké. Zsuzsáék az élő példa arra, hogy ez működik: gyermekeik után immár unokáik is ebbe nőnek bele. Zsuzsa Ferenc pápa Bartholomaiosz pátriárkához 2014-ben intézett mondatát idézi, amelyet Imrével együtt magukra vonatkoztatnak: „Örömmel abban áll, hogy közösen rábízzuk magunkat Isten hűségére, ami alapját jelenti temploma újjáépítésének, az egyháznak.”

A szeretet, a tisztelet, a nyitottság, a türelem, az elfogadás erényét mindehhez ők, családjukkal együtt, láthatóan megkapták az Úristentől.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Nemescsói kontraktus

Kőszegi polgárok kezességvállalása a 17. században

A mai Nemescsó–Meszlen–Acsád–Kőszegdoroslói Társult Evangélikus Egyházközség egykori csói – ma Nemescsó – evangélikus gyülekezetnek korai történetéről egyelőre inkább csak feltételezésekkel élhetünk. Adatok, dokumentumok azonban mindig előbukkanhatnak, amelyekben új adalékokat talál a kitartó kutató. Ilyen az a szerződés is, amely a nemescsói magyar evangélikus templom építésére és a gyülekezet akkori tagjaira vonatkozóan tárja fel előttünk a múlt egy részletét.

A többségében nemesek által lakott, tehát főúri birtokhoz nem tartozó település lakossága nagyjából Kőszeggel egy időben, valamikor a 1520-as, 1530-as években találkozhatott a lutheri hitelvekkel. További források hiányában első ismert prédikátoraként Halec (Hulc) Miklóst (1645 előtt) tudjuk megnevezni.

NEMESCSÓ, AZ ARTIKULÁRIS HELY

A falu az 1681. évi soproni országgyűlés 26. törvénycikke (*artikulusa*) alapján jutott jelentősebb szerephez. Egyike lett annak a három községnek Vas vármegyében, ahol a protestánsok számára lehetővé vált a szabad vallásgyakorlás – azaz artikuláris hely lett.

Minden bizonnyal a szomszédos, akkor még jelentősen evangélikus többségű Kőszeg szabad királyi város miatt kapta Nemescsó ezt a lehetőséget. Kőszegen 1671-ben és 1673-ban vissza- és elvették a protestánsok templomait, utóbbi évben pedig kiűzték a városból a magyar és a német gyülekezet prédikátorait és tanítóit, megszüntették a gimnáziumot. Visszatérésükre több mint egy évszázadon át nem adtak lehetőséget. A gyülekezet tagjai vallásuk gyakorlására csak otthonaik falai között, illetve nyilvánosan 1681 után Nemescsóban kaptak lehetőséget.

Az artikuláris helyekről szóló jogszabályokat a Thököly-felkelés után és a török uralom alól felszabadító háború közepette az 1687–1688. évi pozsonyi országgyűlésen megerősítették.

KORÁBBI TEMPLOMRÓL IS SZÓL A KÖTELEZVÉNY

A községben akkoriban állt egy – minden bizonnyal középkori eredetű – kőtemplom, ám ez szűkösen bizonyult a

megnövekedett lélekszámú közösségek számára, hiszen a hívek nemcsak Nemescsóról és Kőszegről, hanem a mai Burgenland területéről és a Muravidékről is érkeztek, elsősorban a nagyobb ünnepek alkalmával. Az 1698-ban végzett katolikus egyházlátogatás (*canonica visitatio*) jegyzőkönyve a kőtemplom mellett leírt két, „fából és deszkából” ácsolt, pajta-

szerű oratóriumot. Az egyiket a magyar, a másikat a német anyanyelvűek használták.

Közülük egyelőre a magyar gyülekezet építkezésének idejéről és módjáról találtunk adatokat: egy 1689-ben kelt kezességvállaló szerződést, amely nem egyházi gyűjteményben, hanem a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára Kőszegi Fiókleveletárában, a város tanácsának iratai között lelhető fel. Utóbbi tény is mutatja, hogy a korabeli közigazgatás dokumentumai gazdagon tartalmaznak egyházi vonatkozású információkat, s így egy-egy gyülekezet történetének megírásához a település világi dokumentumai is nélkülözhetetlenek.

FOTÓ: KALINGSÁK BALÁZS

A nemescsói evangélikus templom

E szerződésben a módosabb városi polgárok vállalták istentisztelet tartására alkalmas oratórium, valamint a tanulóifjúság oktatására is használható épület építési költségeinek fedezését, ugyanakkor a nemesi községnek a telekre vonatkozó tulajdonjogát továbbra is fenntartották.

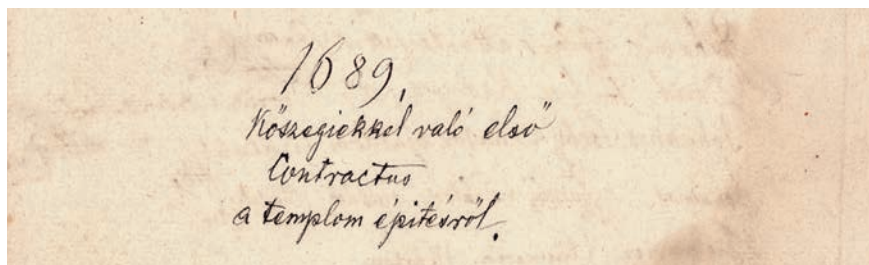
A kötelezvény egyik érdekes adata, hogy korábban már építettek egy kisebb épületet, méghozzá külföldi hitsorsosaik anyagi támogatásával. A magyarországi hívek tehát a legvésztérhesebb időszakban is számíthattak valamelyes külső segítségre. Azonban leginkább maguknak kellett kiállniuk saját ügyük érdekében.

AMIT A SZERZŐDÉS MEGŐRIZ

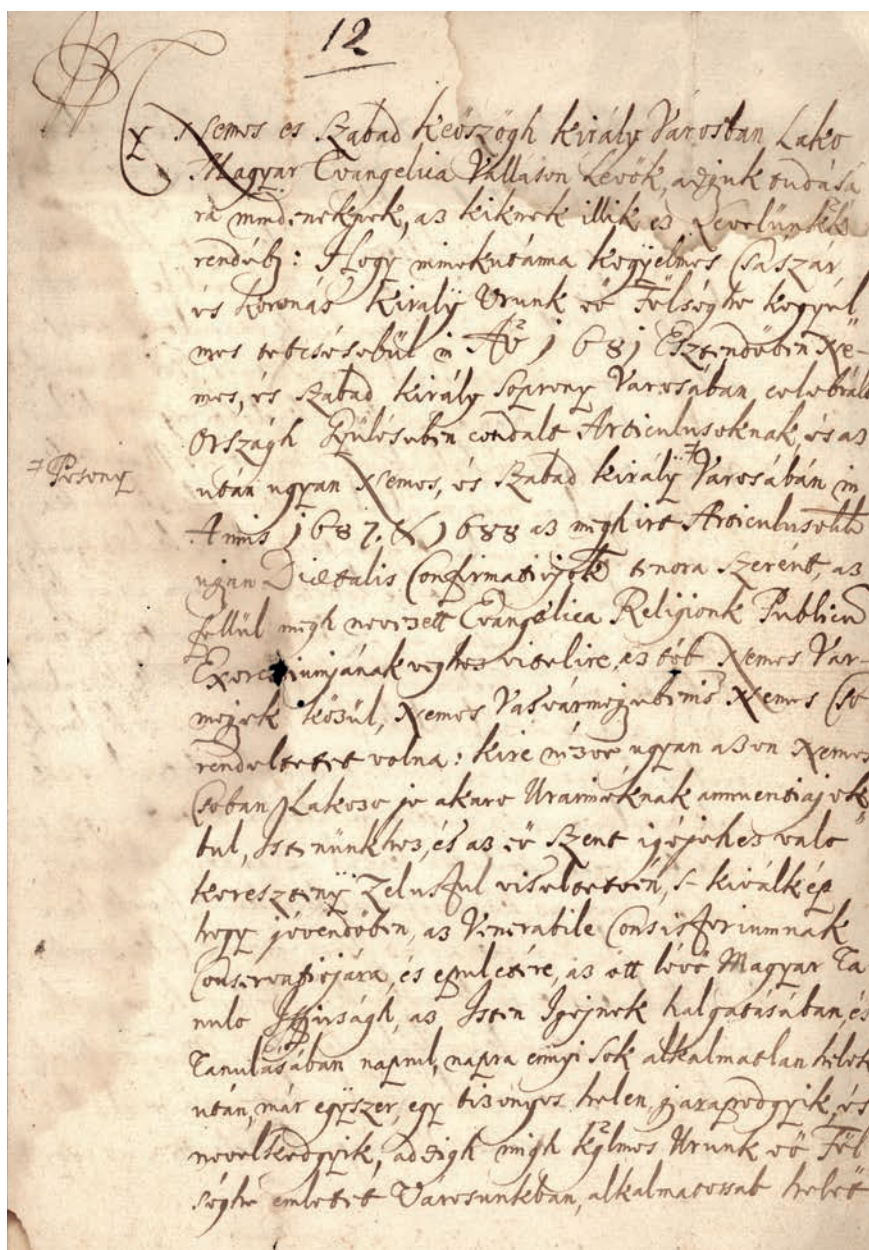
A történetírás leginkább a jelentős személyiségekről, „húzónevekről” emlékezik meg. Az egyházi történetírás is meglehetősen keveset foglalkozik az egyszerű hívekkel. Hisszük, ez esetben az alapítók megérdemlik, hogy minél többet megtudjunk róluk, hiszen a legvésztérhesebb időszakban álltak ki felekezetük mellett, biztosítva ezzel – nem csupán a maguk számára, de leszármazottaiknak is – valóságos gyakorlásának lehetőségét. Ezért a községi polgároknyvben róluk található adatokat (polgárrá fogadásuk időpontját, esetlegesen foglalkozásukat, illetve korábbi lakóhelyüket) a keretben olvasható szerződés szövegében zárójelben feltüntettük.

A húsz jótálló községi polgár családjának további sorsáról, hitben való megmaradásáról egyelőre kettő kivételével nincsenek adataink. A városnak korábban evangélikus bírót is adó Szvetics család az 1700-as évek elején katolizált. Részben ennek is köszönhető a család legnevesebb tagjának, Szvetics Jakabnak a fényes hivatali karrierje, amelynek végén Mária Terézia királynő személynökké, alnádorrá nevezte ki, 1780-ban pedig grófi címet nyert.

Teljesen más irányba vezetett Fűh János szabómesternek és leszármazottainak a sorsa. A felekezetét végig megőrző család tagjait évszázadokon át a város tekintélyes polgárai között tartották számon, Fűh György 1727-ben nemességet is szerzett. Fontos igazgatási állásokat töltöttek be, de a 18. században a *dekretális [rendelkező, rendeleti – a szerk.]* eskü megtagadása miatt a legfelsőbb posztokat nem kaphatták meg. A következő évszázad azonban már változást hozott e család történetében is: Fűh Zsigmondot 1843-ban, Fűh Károlyt 1878-ban választották

A szerződés külzetén szereplő felirat

A szerződés eredetijének első oldala

Kőszeg város polgármesterévé. Fűh Károly 1921-es halálával az ősi család is kihalt.

■ SÖPTEI IMRE

A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára Kőszegi Fiókleveletárána osztályvezető főlevéltárosa

(A cikkben felhasznált dokumentum lelőhelye: Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára Kőszegi Fiókleveletár. Kőszeg Város Tanácsának iratai. Időrendi iratok [Acta miscellanea] 1689. apr. 26.)

A NEMESCSÓI-KÖSZEGI KONTRAKTUS SZÖVEGE

Mi, nemes és Szabad Keöszög [Köszeg] királyi városban lakó magyar evangelica valláson levők adjuk tudására, akinek illik ez levelünknek rendében: Hogy minek utána kegyelmes császár és koronás király Urunk ő felséghe kegyelmes tetzéséből in A[nn]o 1681 esztendőben nemes és szabad királyi Sopron városában celebrált ország gyűlésében condalt articulusoknak és azután ugyan nemes és szabad királyi Pozsony városában in annis [években] 1687 és 1688 az megírt articulusok [törvény-cikkek] ugyan dietalis confirmatiojuk tenora [országgyűlési megerősítés tartalma] a felül megnevezett religion publicum exercitiumjának [vallásunk nyilvános gyakorlásának] véghez vitelére az több nemes vármegyék közül nemes Vasvármegyében Nemescsó rendeltett volna. Kire nézve ugyanazon Nemescsóban lakozó jóakaró uraiméknak annuentiajukból [jóváhagyásukkal] Istenünkhöz és az ő szent igéjéhez való keresztény zelustól [buzgalomtól] viseltetvén s kiváltképp, hogy az jövődöben az Venerabile Consistoriumnak [tisztelt konzisztóriumnak] conservatiójára [megőrzésére] és épületére az ott levő magyar tanuló ifjúság az Isten igéjének hallgatásában és tanulásában napról napra ennyi sok alkalmatlan helyek után már egyszer egy bizonyos helyen gyarapodjék és nevelkedjék, addig míg kegyelmes urunk ő felsége említett városunkban alkalmasabb helyet engedne. Külföldi becsületes nemes renden levő jóakaró uraink megegyező akaratjukból accedált [hozzájárult] fáradságukból és költségükből is építettünk ugyan említett Nemescsóban az Isten igéjének szent kihirdetésére fából egy kis oratóriumot azon Venerabile Consistoriumjának elemosinális [alamizsna] pénzének emánált interesséből [kivett kamatjából]. Úgy mindazonáltal, hogy nemescsói uraiméknál megmaradván az ő kegyelmek előbbi régi lus patronátusságuk ő kegyelmeknek eziránt és maradékaiknak valami más mi általunk következhető károkra ezen mi munkánk, fáradságunk és költségünk az mennyiben minket illet, ne lehessen, hanem az eő kegyelmek nemesi igazsága és szabadsága sancto et inviolabiliter [szent és sérthetetlen] mind sérelem nélkül megtartassék, közülünk és maradékaink közül valaki jussát ehhez az ő kegyelmek örökös fundusához az feljebb praemittált [előbb említett] articulusoknak értelmén és az mostani mi általunk tett vagy jövődöben teendő épületen kívül pretendálhassa [követelhesse] megengedvén a közönséges utakon kinek-kinek kár nélkül való járását, és az Isten igéjének békességesen való hallgatását ő kegyelmek. Mellynek nagyobb bizonyosságára adjuk ő kegyelmek és maradékjoknak ezen testimoniális levelünket [bizonyosságlevelünket] az ide alább megírandó nemes vármegyének esküdtjei és egyéb nemes személyek előtt subscriptionkkal [aláírásunkkal] és pecsétünkkel megerősítve. Actum Nemescsó die 26 mensis aprilis, anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo nono. [Kelt Nemescsón 1689. április 26-án.]

Johannes Szvetics attactae cittis senator [városi tanácsos – 1675. márc. 22.]

Daniel Gombossy praescriptae cittis exterioris ordinis senator [külső rendes tanácsos – 1679. máj. 16.]

Johannes Cseby Senator eiusdem civitatis [ugyanennek a városnak szenátora – 1665. márc. 24., csizmadia]

Johannes Györkey Senator eiusdem civitatis [1674. okt. 7., szabó]

Fistrovicz Csizmazia Márton [1670. aug. 10.]

Jacobus Balogh Civis eiusdem civitatis [ugyanennek a városnak a polgára – 1664. febr. 4., gombkötő]

Srainer Dániel konczivis [választópolgár – 1679. aug. 31.]

Busi [Mihály] köszegi polgár [1681. júl. 29.]

Joannes Kaczor civis eiusdem civitatis [?]

Domokos András városi polgár [1682. szept. 1., csizmadia, Vasszilvágy]

Pozsgay [György] városi polgár [1685. nov. 10., borbély, Körmend]

Rusznay István városi polgár [?]

Fügh Szabó János [1668. jún. 18.]

Svalok István [?]

Fábri Mihály [1689. febr. 15., csizmadia, korábbi büki prédikátor fia]

Baranyai István [1678. szept. 30.]

Szakál Gáspár [1676. jan. 13., Rohonc]

Samuel Krajnay [1692. jún. 17., Erdős János bírónál lakott]

Salamon Csizmazia János [1688. jún. 15.]

Pölcz Csizmazia György [1688. jún. 15.]

Coram me [jelenlétemben] Georgio Szalay iurassore co[m]it[at]us Castriferrei [Vas vármegye esküdtje]

Coram me Stephano Györgyfalvay

Az irat külzetén:

1. Küszöghiekkel való első contractus [szerződés]

2. 1689. Köszegiekkel való első contractus a templom építéséről

Az eredetiben fennmaradt kézirat Szvetics János, Gombossy Dániel, Szalay György és Györgyfalvai István pecsétjét is magán hordozza.

A kereszténység álarca mögött is lehet bántalmazni

Koczor Tamás iskolalelkész megelőzésről, felelősségről

Néhány hete sokkolta a közvéleményt a hír, hogy egy tizenhat éves kamasz fiú azután vetett véget az életének, hogy iskolatársai rendszeresen bántalmazták őt. A „bullying”, azaz iskolai bántalmazás nagyon gyakori jelenség, amelynek kezelése sokszor a tanárok és a szülők is számára is nehéz. Mi számít bántalmazásnak? Be kell-e avatkozni a gyerekek életébe, vagy rendezzék el maguk között a problémát? Mikor van az a pont, amikor felnőttként még meg tudjuk akadályozni a bajt? Koczor Tamás majdnem tizenöt éve dolgozik a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban hitoktatóként és iskolalelkészként, őt kérdeztük.

– Milyen általános lelkiállapotban vannak most a diákok az iskolában? Ugyanolyan problémákkal küzdenek most, mint amikor ön idekerült?

– A pandémia sokat változtatott a diákok hozzáállásán; eddig az iskola megszóktott nyűg volt a gyerekeknek, mostanra viszont sokan inkább boldogok, hogy iskolába járhatnak. Volt olyan, hogy belógtak az iskolába, csak hogy találkozhassanak egymással. Ez az öröm kitarthat mostanáig is, pláne, hogy állandóan ott a fenyegetés, hogy újra bezárják az iskolákat. Ez azt is jelenti, hogy a régebbi hétköznapi gondok eltörpülnek a pandémia alatt átélt problémák mellett.

– Iskolalelkészként fordulnak-e önhez olyanok, akiket zaklatnak a társaik?

– Néhány éve elindult iskolánkban egy kezdeményezés, a Jetró kör. A diákok tudják: „Ha bántottak, ha bántónak érezte valakit, ha panaszkodni szeretne, ha magadra maradtál, akkor próbálunk segíteni, megígérjük, hogy a problémád nem válik iskolai ügygé, és a szavadat a végsőkig diszkrétan kezeljük. Nem vesszük félvállról az ügyet, minden erőnkkel azon leszünk, hogy segítsünk, tiszteletben tartjuk a szándékaidat, egyformán fontosnak tartjuk a tanulók és a felnőttek védelmét.” Az ötlet Pannonthalmáról származik, ott más néven fut. Mi azért választottuk a Jetró nevet, mert ahogyan Mózes is szétosztotta a felada-

taid, úgy mi is beláttuk, hogy az iskola hivatalos rendszere nem tud minden ilyen rejtett történetre odafigyelni, ezért közelebb megyünk egy kicsit a diákokhoz. Van egy hármasszabályunk, ami így hangzik: „Ha úgy érzed, valami nincs rendben, ne hallgattasd el magadban ezt a hangot. Keress valakit, aki komolyan veszi a problémádat. Merj kilépni a számodra kínos helyzetekből.”

– És megpróbálnak kilépni? Eszköze ennek a felnőttköz fordulás?

– A pannonthalmiak sokat tesznek az úgynevezett „átkos csend” ellen is, amikor a diákok összezárnak, és nem fordulnak felnőttköz. Ez nagy fordulat az én fiatalkoromhoz képest, mert akkor még nem volt szokás a diákok problémáival felnőttekhez fordulni. Ez ma kezd átalakulni, ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy a gyerekeknek van egy sajátos belső rendszerük. Nemesek Ernő sem avatta be a szüleit, amikor a társai megsztatták a tóban. A Pál utcai fiúknak az az egyik fordulópontja, amikor megjelenik Geréb apja. Főlrúgja azokat a szabályokat, amelyek a gyerekek között működtek. Molnár Ferenc nagyon jól ráérezett arra, hogy az a pont, amikor egy felnőtt megjelenik, megváltoztatja a szabályokat. Én, bevallom őszintén, nem mindig örülök ennek. Az lenne a normális, ha a gyerekek rendeznék el maguk között az életüket. Nyitott vagyok arra, hogy

ebben külső segítséget adjak, de az első körnek mindig kellene szólnia, hogy a gyerekek próbálják meg önállóan intézni az életüket. Például ahhoz, hogy az osztályban mindenki kivívja magának a saját helyét, néhány gyerek óhatatlanul össze fog verekedni. Ezzel nem kell felnőttköz rohanni, ezt rendezzék el maguk. Nagyon nehéz viszont meglátni, hogy hol az a határ, ahol már be kell avatkozni.

– Hol van ez a pont?

– Ezt sajnos nem tudom megmondani. Nagyon nehéz megtalálni, annál is inkább, mert könnyen a visszajára tud fordulni. Ha valaki „beköpi” a másikat – ez ugye így jelenik meg a gyerekek világában –, hogy őt verik, akkor bejön a gyerek, megbeszéljük, bólogat, minden rendben, megígéri, hogy többet nem fordul elő, de utána az áruklódó zuhan a ranglétrán, és onnantól kezdve

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

ő megbízhatatlan a társai szemében. Ezért ezzel többet ártunk, mint ha nem avatkozunk be. Ugyanakkor azt is látom, hogy létezik kegyetlen bántalmazás is, amikor viszont egyből nagyot kell lépni. Nem lehet felületesen beavatkozni, hanem ott minden egyes szereplővel külön kell beszélni, és mindenkinek bele kell egyeznie a játékszabályokba.

– **Mondana egy példát?**

– Egyszer történt egy eset, hogy valakinek a tornacipőjét mindig beledobták a szemetesbe. Amikor ez már többször előfordult, jelezte a segítőnek, és kiderült, hogy azért csinálják ezt, mert a srác nem fürdik. Ez kollégiumban történt. Ez egy jelzés volt a kollégiumi – egyébként nagyon kegyetlen – közösségben, hogy valamin

változtatni kell. Minden egyes szereplőnek el kell fogadnia a játékszabályokat. Amikor vernek valakit, akkor nem elég, ha az erős gyereket behívjuk, hogy „ne verd már!”. Akkor mindenkit be kell hívni; lehet, hogy nem egyszerre, de mindenkivel beszélni kell, meg kell tudni az okokat. Lehet, hogy a tizedik mondatnál az derül ki, hogy őt is rendszeresen veri az apja. Lehet, hogy náluk a családban ez a kommunikációs eszköz. Legtöbbször nem olyan egyszerű ez a történet.

– **Hogyan tudnak segíteni a Jetró körben az odafordulóknak?**

– Hárman vagyunk tanárok, akiket a diákok választottak ki szavazás alapján, hozzáuk lehet fordulni. Amint elkezdünk ezzel foglalkozni, hirtelen nagyon megnőtt a bántalmazással kapcsolatos ügyek száma. A szerelmi bánattól kezdve a nagyon kemény esetekig minden előfordult. Egyszer egy tanárt vádoltak meg a diákok, hogy bántotta őket, és a végén kiderült, hogy egy szó sem igaz a történetből. Ezért nagyon aprólékosan kell utánajárni annak, hogy valójában mi történt, mert előfordul, hogy a felnőtteket kell megvédeni a gyerekektől. Ha egy gyerek bevádol egy tanárt, ő abszolút védelem nélkül van, aminek az a vége, hogy kirúgják, megalázzák, és sehova nem veszik fel aztán.

– **Hogyan lehet úgy segíteni, hogy közben nem lesz belőle iskolai ügy?**

– A békítésnek vannak különböző szakaszai, nyilván van egy pont, amikor már be kell kapcsolni másokat, az iskola vezetést, akár a rendőrséget. Előre meg kell mondani a gyerekeknek, hogy mi fog történni, nyílt kártyákkal kell játszani. Szerencsére ritkán fordul elő, hogy akkora a balhé, hogy be kell avatni másokat.

Nem könnyű az igazgatónak sem, hiszen van egy olyan szervezet az iskolán belül, amely a diákok bizalmát élvezve intézkedik fegyelmi ügyekben, és az igazgató nem része ennek.

– **Van-e különbség az egyházi és a világi intézmények között olyan szempontból, hogy milyen gyakran fordul elő bántalmazás, és hogyan kezelik?**

– Vannak gimnazista ismerőseim más iskolákból is, de nem tudok róla, hogy rosszabb vagy jobb lenne a helyzet. Az iskolákban általában a kítűnő tanulók nem a megbecsült kategóriába tartoznak, hanem őket hívják a társaik strébereknak. Képzeld el, hogy egy iskola csak eminensekből áll – ilyen például az egyházi elitképzés. Számukra a felnőttek és a gyerekek világa más képletű, mint a gyengébb tanulók számára. Sok olyan érzékeny gyerek van, akinek az ingerküszöbe alacsonyabb, és ezért nagyon sérülékeny. Ez ilyen szempontból nem előny. Ha több ügy van, akkor az emiatt van, nem azért, mert több zaklatás fordulna elő. Azt nem gondolom, hogy a keresztény tanárok jobb lennének bármilyen szempontból. Nyilván a kereszténységnek van egy töltése, de ha valaki bántalmazó személyiség, az a kereszténység álarca alatt is tud bántalmazni. Az egy karakter, amit sokszor nem lehet előre látni.

– **Ön tud valamit tenni tanárként, hogy a bántalmazás megelőzhető legyen?**

– Már az iskolának magának is van egy ilyen tónusa, hogy nálunk a bántalmazás elfogadhatatlan. Segítjük az elesetteket, közösségileg nem rajongunk a menőért, érzékenyítünk, hogy senki ne maradjon egyedül, segítség nélkül, tanárként is emeljük azokat, akik lemaradnak. Volt ilyen történet, hogy egy ötödikes fiúbrancs, amely akkor kezdte a gimnáziumot, megkínzott egy gyereket, nem fizikailag, hanem lelkiileg. Akkor behívtam őket az igazgatóiba az osztályfőnökkel, és a fő mondanivalónk az volt, hogy a mi iskolánkban elképzelhetetlen, hogy valakit bántalmazzanak, pláne összefogva, pláne tervszerűen, ez az iskolánkhoz méltatlan. Akkor már ők is sírtak. Most kezdem ezeket a srácokat tanítani nagy gimnazistaként, nagyszerű tanulók lettek, helytállnak – nemcsak a tanulmányokban, hanem a közösségben is.

■ KOVÁCS BARBARA

.....
Az írás eredetije szeptember 13-án jelent meg a Kötőszó evangélikus közéleti blogon.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Szóljatok, szólamok!

Egész kicsi koromtól szeretem a zenét. A szüleim azt mesélik, hogy éneklésre aludtam, dalra keltem fel, és dudorászva mentem játszani is, amikor már járni tudtam. Ezekre persze nem emlékszem, az viszont tény, hogy ha belefeledkezem egy munkába, most is arra figyelek fel,

hogy valami dallammal játszom éppen. Sokszor énekbe foglalva tárom Isten elé a kéréseimet is. Úgy valahogyan „magasabbra száll” az imádság, úgy érzem.

Hangszeren is tanultam játszani. Először furulyán, aztán sorban a fafúvósokon, rézfúvósokon, kicsit csellón, gitáron,

zongorán, orgonán, citerán. Amióta felnőttem, sokfelé muzsikáltam már. Kisbabáknak, óvodásoknak és iskolásoknak, fogyatékkal élőknek, időseknek és fiataloknak. Az a jó, hogy ezen a „nyelven” mindnyájan értünk egy kicsit. A dal átölel, magával ragad, felröpít bennünket a magasba. Egy jó zenével felülemelkedhetünk a nyelvi nehézségeken, a fáradtságon és a tehetetlenség érzésén is. Azt hiszem, ez igazi isteni ajándék.

Ha az ember zenél, sok dolgot meg kell tanulnia. Nagyszerű ajándék a jó fül, a tiszta hang, de bizony a közös muzsikáláshoz elengedhetetlen a gyakorlás is. Közben pedig nem minden pillanat izgalmas és gyönyörű. Van, amikor egyszerűen csak ki kell tartani. Akkor is tovább próbálni, ha nehezen sikerül valami. Kivárni, míg belejövünk, kitartani, míg megtanulunk egy-egy részt.

Aztán fontos egymásra figyelni, hiszen egy zeneműben éppen úgy, mint egy jó beszélgetésben, helye van a kérdésnek és a feleletnek. Van, amikor az én szólamom a fontos, a szép, máskor pedig csak kísérem, segítem a másik által játszott dallamot.

Az is elengedhetetlen, hogy összehangoljuk a hangszereinket. Hogy megégyezünk abban, mi lesz az abszolút magassága annak, amit játszunk. Nem dönthet mindenki a maga kedve szerint, hanem közös alapról kell kiindulnunk.

Azt hiszem, mindezek az életben is fontos dolgok. Kitartani, türelmesnek lenni magunkkal és egymással, összefigyelni és egy alaphangra hangolni minden harmónia alapja. Olyan, mintha a zenei rend egészen jól illusztrálná az isteni rendet is.

Az első hangszerek valószínűleg összeütogetett fa- vagy kődarabok lehettek. Ezek utódai a mai ritmushangszerek. A YouTube-on meghallgathatod a hangjukat például az *Utazás a zenekari hangszerek világában – Ütősök* című videóban. Ütőegyüttesek, amelyekről érdemes zenét hallgatni: Talamba, Amadinda, Atura.

Különleges hangszerekkel játszó együttes a Walk off the Earth. Én nagyon szeretem tőlük például egy Ed Sheeran-dal feldolgozását, amelyet furcsa hangszereken adnak elő. Kedvencem még az *Énekelj!* című filmből ismert *Shake It Off* című dalfeldolgozásuk. Színvonalas és vicces videóikat is megnézheted a YouTube-on.

A fúvós hangszerek első változatai a sípok különböző formái voltak. A pánsíp működését már valószínűleg mindannyian próbáltátok üvegen vagy filctollkupakon. Magyarországon a sípok legtöbbször bodzából vagy nádból készültek. Nyáron

a gyerekek a tök leveléből is hasítottak dudának valót maguknak. Ennek a hangja persze még nem valami kifinomult, inkább csak játéknak való.

A fúvósok két nagy csoportja az eredetileg fából készültek – fafúvósok – és a rézből készültek, ezeket rézfúvósoknak hívjuk. Jó rézfúvós zenét hallgathatsz például a *Farsangi koncert – DE Zeneművészeti Kar Rézfúvós Együttesének hangversenye* című YouTube-videóban.

Ismert és kedvelt fafúvós dallamok: *A rózsaszín párdúc* című rajzfilm zenéje, klarinét • *Dörmögő Dömötör – Tévemaci, fagott* • a Harry Potter-film Hedvig témája, fuvola • a *Magyar népmesék* című tévés mesesorozat zenéje, furulya • a *Misszió* című film Gabriel témája, oboa.

Szuper vonóscsapatok, amelyeket érdemes meghallgatni akkor is, ha nem vagy komolyzene-rajongó: 2Cellos, MozART group.

Szeresd az Urat, a te Istenedet – legyen ő az alaphangod –, és szeresd felebarátodat (embertársadat), mint magadat.

A Bibliában is sok ének szerepel. A Zsoltárok könyvének több részénél a dallamot is megadják a szöveghez. Sokáig a költők is ismert dalok nyomán írtak szövegeket. Például az 1554–1594 között élt Balassi Bálint verseinek címei alatt legtöbbször megtaláljuk a nótajelzést is, vagyis a költő azt is elárulta az olvasónak, melyik dallamot szánta a vershez, melyik dallammal lehet énekelni: „az »Atya Isten, tarts meg minket« nótájára”; „az Toldi Miklós nótájára”. Nemrég magyar népdalokhoz írt mai zsoltárokat Lackfi János költő.

Természetesen más zenét hallgatunk, amikor el szeretnénk altatni a babánkat, mást, amikor táncolni van kedvünk. Az énekeskönyvünk dallamai között is szerepelnek dicséretes és könyörgések, vagyis szárnyaló és „összekucorodottabb” dalok is. Sokféle gyülekezetben rengetegféleképpen zenélnék az Úrnak az emberek. Van, aki számára az orgona a hangszerek királynője, más a gitár húrjának a zengését szereti. Ki csendesebb, ki harsányabb, a szívek ismerője azonban Isten maga. Ő látja, hogy milyen szándékkal megyünk elé. A hangszereket és a dallamokat pedig eszközöknek tekinti, hogy azokkal is kifejezhessük magunkat.

Számomra csodás eszköz a zene, mert könnyedén tanulok dallamokat, és vi-

BÓDI KATALIN RAJZAI

A zenei jelekből álló titkosírás segítségével keresd meg az aranymondást!

szonylag jól tájékozodom a hangok világában. A gyülekezetünkben egy kis csapattal sok éve énekelünk már együtt kórusban is. Ha megtanultunk egy dalt, mindig nagy

öröm számunkra, amikor összeáll a darab. Helyére kerül minden ritmus és szólam. Összecsengenek a harmóniák, és egymást támogatja a zene meg a szöveg.

Az a legjobb, hogy ez nemcsak nekünk okoz örömet, hanem azoknak is, akik nem annyira szeretnek vagy tudnak énekelni. Ők a hallgatók, akik sokszor elmondják egy-egy alkalom után, mennyire megerősítő volt számukra egy-egy ének. Éppen azokat az érzéseket fogalmazta meg, amelyek bennük is vannak. És milyen jó, hogy ebben valahogy rokonokká válhatunk, jobban megérthetjük egymást.

A dalok egy része embereknek szól, őket segíti, támogatja, erősíti. De van egy másik része, amely csak Istené. Ezek néha régen megírt dallamok, amelyek akkor pont segítenek kimondani valamit, ami bennem van. Máskor egészen újak, sőt megismételhetetlenek, mert csak akkor, csak ott, csak neki, Istennek szólnak. Nem is hallja, nem is hallhatja más.

Hiszem, hogy Isten imádsására, szeretetünk kifejezésére is szólhat a dal. Lehet az is a hálánk szava. És hiszem, hogy valahol Isten nagy „szimfóniájában” mindegyikünk szólama fontos. Igyekezz tisztán játszani a sajátodat! ■

FELHÍVÁS

Jelölés legmagasabb egyházi kitüntéseinkre – 2021

2007-ben az országos presbitérium szabályrendeletet (I/2007. V. 10.) alkotott az Ordass Lajos-díj és a Prónay Sándor-díj alapításáról és – évente egyszeri – odaítélésének körülményeiről. A 2021. évi díjazandók személyére vonatkozóan a kuratórium ajánlásokat vár.

Az Ordass Lajos-díj olyan, feddhetetlen életű, magyar vagy külföldi, felszentelt – akár más felekezetű – személynek ítélhető, aki kiemelkedően sokat tett a magyar evangélikus egyházért.

A Prónay Sándor-díj olyan világi személynek vagy intézménynek ítélhető, aki vagy amely kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással áll a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett. A díjakat ifj. Szlávicz László szobrász alkotta, velük pénzjutalom nem jár.

Kérjük, az ajánlásokat – 1500–3000 leütésnyi indoklással – Zászkaliczky Zsuzsannának, a kuratórium titkárnak juttassák el október 10-ig. Cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. vagy zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu.

A korábbi évek díjazottjai

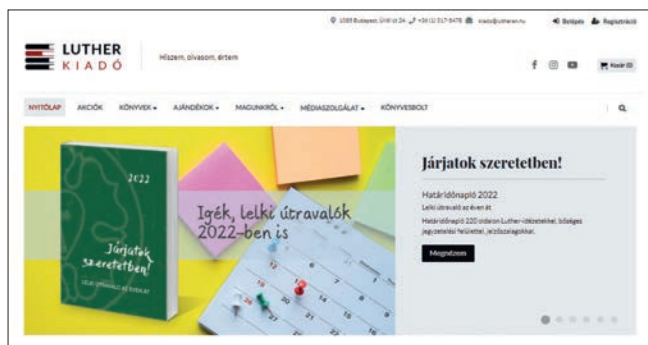
Ordass Lajos-díj:

Terray László (2008), Pósfay György (2009), Pátkai Róbert (2010), Ittész János (2011), Takácsné Kovácsné Zelma (2012), Schulek Mátyás (2014), Keveházi László (2015), id. Zászkaliczky Pál (2016), Reuss András (2018), id. Zászkaliczky Péter (2019), Dedinszky Gyula (2020).

Prónay Sándor-díj:

Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum, Sopron (2008), Kaláka együttes (2009), Boleratzky Lóránd (2010), Polgár Rózsa (2011), Benczúr László (2012), dr. Cserhádi Péter (2013), Sztruhár András (2014), Gadó Pál és felesége (2015), Krähling János (2016), Szála Erzsébet (2018), Bence Gábor (2019), Thurnay Béla (2020).

A reformáció jubileumi évében, 2017-ben hat-hat posztumusz díjat osztottak ki.

Megújult a Luther Kiadó honlapja. „Hiszem, olvasom, értem” – ezzel a mottóval várja a látogatókat a Luther Kiadó megújult honlapja. A Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos könyv- és lapkiadással, valamint médiaszolgáltatással foglalkozó szervezetének weblapján immár egy helyen érhető el az eddig önálló oldalakon működő tartalmak: a kiadó különféle tevékenységeit leíró oldalak, illetve az online vásárlást is lehetővé tévő webáruház. Ezáltal könnyebben, felhasználóbarátabb módon kereshetők a könyvek, kiadványok is. Az őszi folyamán pedig folyamatosan frissül majd a kínálat a társkiadók könyveivel, ajándéktárgyaival is.

Emellett a *Médiaszolgálat* fül alatt megtalálhatók az Evangélikus Információs Szolgálat alá tartozó médiumok – *Evangélikus Élet*, *Evangélikus.hu*, *Lelkipásztor*, *Credo*, *Kötőszó* blog – oldalai is. Ezek nemcsak közvetlen előfizetési, illetve vásárlási lehetőséget kínálnak a nyomtatásban megjelenő periodikákhoz, hanem azok korábbi, digitalizált formában is elérhető lapszámaihoz is továbbvezetik az olvasót. A honlap továbbra is a *Lutherkiado.hu* címen érhető el. ■

Hallhatóan evangélikus!
A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása

KOSSUTH RÁDIÓ

Kéthetenként hétfőn, 13.30-kor a Kossuth rádió műsorán Interneten: Mediaklikk.hu

Kövessük Jézust – keressük a mások hasznát

Budapestre látogatott Tapio Luoma finn érsek

A Finnországi Evangélikus Egyház delegációját látta vendégül egyházunk szeptember 14. és 17. között Budapesten. A programok sorában két sajtónyilvános esemény is szerepelt. Tapio Luoma érsek előadást tartott a FinnAgora kulturális intézménnyel közösen szervezett szemináriumon, a budavári templomban tartott ökumenikus istentiszteleten pedig igehirdetéssel szolgált.

Negyedmagával tett eleget a Magyarországi Evangélikus Egyház meghívásának Tapio Luoma, a Finnországi Evangélikus Egyház érseke, amikor Pekka Huokuna egyháztanácsos, országos irodaigazgató, Kimmo Kääriäinen egyháztanácsos, külügyi osztályvezető és Juha Meriläinen érseki titkár kíséretében Budapestre érkezett. A látogatásának idejére szervezett programok között zárt ajtók mögött zajlott hivatalos egyeztetések és nyilvános események egyaránt szerepeltek.

A Soproni Evangélikus Egyházközség képviselőivel – köztük a gyülekezet három fiataljával – találkozott érkezésének estjén Tapio Luoma, aki korábban, még a seinäjoki gyülekezet igazgató lelkészeként személyesen is járt közösségének magyar testvérgyülekezeténél a „leghűségesebb városban”. Az érsekre nagy benyomást tett, hogy ez a kapcsolat azóta sem szakadt meg a két egyházközség között, ráadásul szemmel láthatóan nemcsak az idősebbeknek, hanem az ifjúságnak is fontos, és így van, aki továbbviszi és lelkesen ápolja azt.

Másnap, szeptember 15-én délelőtt a Magyarországi Evangélikus Egyház budapesti, Üllői úti székházában egyházunk püspökeivel, egyházkerületi felügyelőivel és az országos iroda igazgatójával folytatott kétórás megbeszélést a delegáció. Ugyanitt megtekintették Luther Mártonnak az Evangélikus Országos Levéltárban őrzött eredeti, kézzel írott végrendeletét, illetve az impozáns Podmaniczky-Degenfeld-könyvtárat is. Délután a FinnAgora kulturális intézménnyel közösen szervezett szeminárium egyik előadójaként állt a hallgatóság elé Tapio Luoma. *(A konferenciáról beszámoló olvasható az Evangelikus.hu oldalon.)*

A finn érsek szeptember 16-án előbb rövid látogatást tett – Fabiny Tamás elnök-

püspök és Kondor Péter déli egyházkerületi püspök kíséretében – Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettesnél, majd gyülekezeti és intézménylátogatáson vett részt Kondor Péter vezetésével. A szintén élő finn testvérgyülekezeti kapcsolattal bíró Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközséget, illetve a Sztéhlo Gábor evangélikus

formátus lelkipásztor; Fischl Vilmos evangélikus lelkész, a MEÖT főtítkára, illetve Bence Imre, a budavári evangélikus gyülekezet igazgató lelkésze. Az istentisztelet offertórium a Finnországi Magyar Gyülekezet szolgálatát támogatta.

„A Jézus-követés értelmét nem úgy találjuk meg, ha azon töprengünk, hogy az milyen »többletet« jelent nekünk” – hangsúlyozta önvizsgálatra, értékeink fontossági sorrendjének átgondolására buzdító prédikációjában Tapio Luoma. A tanítványok jutalmáról szóló igehirdetésében a Finnországi Evangélikus Egyház érseke az irgalmas samaritánus pél-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

iskolát kereste fel; utóbbi helyen a diákok kalauzolták körbe.

Aznap este kétnyelvű ökumenikus alkalmat tartottak a Budavári Evangélikus Egyházközség templomában. Az istentisztelet liturgiájában a Finnországi Evangélikus Egyház jelen lévő lelkészein túl részt vett Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök; Cserhádi Ferenc, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergom-budapesti római katolikus segédpüspök; Steinbach József református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) elnöke; Jákob János protestáns tábori püspök, re-

dázátát említve kiemelte, hogy Jézushoz hasonlóan – aki nem félt, hogy beszenyenezi őt a lepra vagy a bűnösök társasága – nekünk, keresztényeknek is bátornak kell lennünk: „...segíteni kell a rászorulókat, akkor is, ha nem ismerjük őket.” A Jézust követő élet jutalmával kapcsolatban az érsek nemcsak az eszkatologikus távlatról, hanem a missziói parancsból következő felelősségvállalásról is szólt: „A mi elhívásunk nem saját értékeink megbiztosítása, hanem mások hasznának a keresése. Ez a feladatunk mind egyéni, mind társadalmi és egyházi szinten.”

■ G. Á. – V. J.

A kölcsönös vendégszeretet jegyében

Beszélgetés Tapio Luoma finn érsekkel

„Nem a véleményegyezősége, hanem Jézus Krisztuson alapul a mi egységünk!” – vallja Tapio Luoma. Az immáron több mint százéves finn-magyar evangélikus kapcsolatokról, a Finnországi Evangélikus Egyházzal és a Krisztust követő élet missziói küldetéséről is beszélgettünk magyarországi látogatása alkalmával Finnország érsekével.

– A finn-magyar evangélikus kapcsolatok hosszú időre nyúlnak vissza, sok szálon kötődünk egymáshoz. Kérem, mutassa be a Finnországi Evangélikus Egyházat.

– Egyházunk továbbra is népegyházként értelmezi magát, a társadalom minden területén – az iskolarendszertől kezdve az egészségügyön át az önkormányzati szektorig – megtalálhatók az egyházi gyökerek. A finn társadalmat befolyásolja a lutheri munkafelfogás is. Manapság az evangélikusság talán leginkább az átlagember mindennapos kereszténységét jelenti, tehát azt, hogy az emberek igyekeznek Isten vezetését keresni és tetteikkel a jobb jövőt munkálni. Ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy az evangélikusság nálunk mindennapos kereszténységet is jelent.

– Mit jelent a mindennapos kereszténység?

– Talán a finnek sem tudatosítják magukban azt, hogy gyakorlatilag minden intézmény háttérben ott áll az evangélikus gondolkodásmód, így gyakran mondják ránk, hogy mi „rejtőzködő lutheránusok” vagyunk. Az evangélikusság olyan mélyen van az emberek lelkében, hogy sokszor ők maguk sem veszik ezt feltétlenül észre.

– A tudomány és a teológia kapcsolatát is vizsgáló rendszeres teológusként miként fogalmazná meg a lutheri munkafelfogás finn értelmezését?

– A lutheri munkaetika alapja az, hogy minden becsülettel végzett munka Isten szolgálatát jelenti. Isten arra hívta el az embert, hogy építse a társadalmat és szolgálja a felebarátját. Ez a lutheri felfogás szerintem máig érezhető a finn társadalomban.

– Említette, hogy a finn társadalmat szerkezeti szinten is áthatja az evangé-

likus felfogás. Hogyan van jelen a gyakorlat oldaláról Finnország életében a Finnországi Evangélikus Egyház?

– Finnországban számos területen látszik az egyház jelenléte. Gyülekezeteinken túl meghatározók a különböző szolgálataink. A diakónia nagyon nagy támogatottságot és megbecsülést élvez a finn társadalomban. Az embereket mindennapi életükben igyekszünk segíteni, például családi tanácsadással vagy a diakónak délutáni foglalkozások szervezésével. Beágyazottságunkat jelzi az is, hogy a finnországi temetők – néhány felekezeten kívüli vagy más vallási közösséghez tartozó temető kivételével – mind gyülekezeteink fenntartásában vannak.

– Mit jelent a Finnországi Evangélikus Egyház sokszínűsége? Melyek a legnagyobb „irányzatok”?

– Húsz évvel ezelőtt még a társadalmunk kilencven százaléka tartozott a Finnországi Evangélikus Egyházhoz. Manapság a finnek hatvannyolc százaléka vallja magát evangélikusnak. Ebből egyértelműen látszik, hogy amilyen

házunk spirituális sokszínűségét máig meghatározza a főleg a 19. században indult népmozgalmak hatása. Ezek az ébredési mozgalmak egészen azóta a gyülekezeti és lelki élet megnyilvánulásának fontos formái. Ráadásul más, külföldi egyházaktól eltérően nálunk ezek

„Az egység nem azt jelenti, hogy mindannyian ugyanazon a véleményen vagyunk. Nem a véleményegyezősége, hanem Jézus Krisztuson alapul a mi egységünk.

sokszínű és sokféle a finn társadalom, ahhoz hasonló a finn egyház is. Vagyis egyházunk leképezi a társadalmat, így annak értékei ugyanúgy látszanak az egyházban, mint a társadalomban. Egy-

az ébredési mozgalmak mind ez idáig részei kívántak maradni az evangélikus egyháznak. Ez sokszínűséget, spirituális sokféleséget eredményez, és gazdagítja népegyházunkat.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

gálata mellett ön a Finnországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának vezetője. Milyennek látja az ökumenikus folyamat jelenét, és hogyan értékeli?

– Az ökumenikus párbeszéd sokkal jobb és előremutatóbb, mint amilyen ötven évvel ezelőtt volt. A felekezetek nagyon sokat tanultak az egymás iránti megértésről, a kölcsönös tiszteletről. Több felekezet nyilvánosan bocsánatot kért más felekezetektől a múltban történt sérelmek miatt. Mindenki arra törekszik, hogy örüljünk a Krisztusban megélhető közösségünknek. Ez az ökumenikus öröm valósult meg a budavári gyülekezetben is.

– Magyarországi látogatása során részt vett A kisebbségi egyházak szerepe a 21. század Európájában címmel rendezett konferencián. A finn evangélikus egyház nem kisebbségi egyház. Mi az előnye annak, ha a társadalom nagy része evangélikus, és mi lehet esetleg a hátránya?

– A többségi lét pozitív oldala, hogy sokkal nagyobb az egyház láthatósága. A többségi egyházat észreveszik, ismerik, hallják a hangját. Ugyanakkor ez magában hordozza azt a felelősséget is, hogy többségi egyházként a kisebb egyházak érdekében is fel kell szólalnunk, az ő hangjukat is meg kell szólaltatnunk. Ezt a Finnországi Evangélikus Egyház számtalan alkalommal meg is tette. A nagy egyházak gyakran „alacsony profilú”, azaz diszkrét, mérsékelt közösségek, amelyeknek a tanításába, megjelenésébe sok minden belefér. Ennek veszélye, hogy esetleg elvész az egyház valódi jellegzetessége és identitása. Finnországban ennek a feszültségében élünk. Ugyanakkor azt gondolom, hogy nem a számokban rejlik a lényeg, hanem hogy hűek vagyunk-e az eredeti küldetésünkhöz, Istentől kapott feladatunkhoz.

– Igehirdetésében azt is hangsúlyozta, hogy keresztényként „tanúságot kell tennünk a pluralista Európában”. Hogyan lehet ezt nem a szölamok szintjén, hanem a 21. század ébredési lehetőségeként megvalósítani?

– Minden egyház nagy kérdése, hogy miként tudunk hűek lenni ahhoz az elhíváshoz, amelyet Isten ránk bízott. Jézus úgy küldte el a tanítványait, és úgy küld el minket is a világba, hogy róla tegyünk biznyságot. A missziói parancs arról szól, hogy a keresztség és a tanítás által ezt cselekedjük. Ehhez azonban egy hatalmas ígéret is csatlakozik: „...én veletek

– *– vagyok minden napon a világ végezetéig.*” [Mt 28,20b] Ennek alapján kell végeznünk a szolgálatunkat, vagyis újra és újra végig kell gondolnunk, hogy az adott társadalomban ez mit jelent. Hogyan lehet Jézus tanítványa a Magyarországi Evangélikus Egyház Magyarországon, és hogyan kell ezt Finnországban megvalósítani? Végző soron ez a kérdés oda vezet, hogy minden egyes kereszténynek önvizsgálatot kell tartania, és válaszolnia kell arra, hogy milyen a személyes kapcsolata a feltámadott Úrral. Én hiszek abban, hogy Isten végzi az ő munkáját az egyházakon keresztül; a kérdés az, hogy készek vagyunk-e ebben az ő eszközeivé válni.

– Immáron több mint százéves a finn–magyar evangélikus kapcsolat. Számos gyülekezet ápol ma is szoros testvérközösséget egymással. Mit tanultunk egymástól?

– Minden találkozás során az a lényeges, hogy testvérekre találjunk egymásban, és megerősítsük egymást a hitben. Úgy érzem, hogy ez a mostani magyarországi látogatás alatt megtörtént. Nem feltétlenül tudom megválaszolni, hogy a magyarországi evangélikusság mit tanult tőlünk. Nyilvánvaló, hogy a finn egyház sokkal szélesebb területen végzi a munkáját – értve ezen a munkaterületeket –, és természetesen nagyobb erőforrásokkal is bír. Így talán az egyházi szolgálatink között voltak és vannak olyan modellek, amelyeket át lehetett venni. De sokkal izgalmasabb számomra, hogy mi mit tanulhatunk magyar testvéreinktől. Ezek közül az egyik, ami az itteni szemináriumon vált számomra világossá, az, hogy többségi egyházként sokkal jobban figyelembe kell vennünk a nem többségi egyházak életformáit, gondolkodásmódját. Meg kell értenünk, ők hogyan gondolkodnak. Ez ugyanis különbözik a többségi és kisebbségi egyház esetében. Magyarországon a gyülekezeti munka túlnyomó része ma is önkéntes alapon szerveződik és valósul meg. Ebből is sokat tanulhatunk a Magyarországi Evangélikus Egyháztól. Továbbá a pénzügyi lehetőségek megteremtésének kérdésében, a forrásteremtésben is jó példákat láttam. Nem többségi egyházként csekélyebb erőforrással lehet gazdálkodni. A tendencia szerint Finnországban is csökkenni fognak az egyházi bevételek, így ezen a területen is tanulhatunk egymástól.

■ – GALAMBOS –

– Hogyan lehet fenntartani az egységet a különböző nézeteket valló evangélikusok, egyháztagok között? Mi ebben az ön szerepe érsekként?

– Az evangélikus hitértelmezés, vagyis az emberről, Istenről, világról alkotott hitfelfogás nagyon sokféle megközelítést tesz lehetővé. Teológiánk a különböző kultúrákban, sőt különböző kontextusokban eltérő módon fogható fel. Az egység nem azt jelenti, hogy mindannyian ugyanazon a véleményen vagyunk. Nem a véleményegyezésen, hanem Jézus Krisztuson alapul a mi egységünk. Mi nem lehetünk egyik Jézus nélkül, hiszen egyedül Krisztus formál eggyé bennünket. Őbenne egymás testvérei és Isten gyermekei vagyunk. Érsekként azt tartom az egyik legfontosabb feladatunknak, hogy hangsúlyozzam: az egység Jézus Krisztuson alapul, és nélküle nem lehetséges.

– Többek között az ökumenikus közösséggel kapcsolatos örömet fogalmazta meg a budavári evangélikus templomban tartott istentiszteleten. Érseki szol-

Magyar és szlovák evangélikusokként is egy test tagjai vagyunk

Szlovákiai egyházi delegáció látogatott Budapestre

Alaposan előkészített, sok szempontból fontos találkozó keretében fogadta a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház delegációját szeptember 20. és 22. között Budapesten a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki kara.

Egyházunk eredetileg 2020 márciusában látta volna vendégül a szlovák egyházvezetőket, de a koronavírus-járvány kitörése miatt akkor azt el kellett halasztani. Mostanra különösen is időszerűvé vált az alkalom bepótlása, tekintettel arra, hogy a szlovákiai egyház vezetése az elmúlt néhány évben teljesen megújult, és az új előljárókkal egyházunknak még egyszerű sem volt módja érdemben egyeztetni.

HÍDSZEREPBEN AZ EGYHÁZAK

Ivan Elko elnök-püspököt, illetve Ján Hroboň és Peter Mihoč kerületi püspököket, Renáta Vinczeová felügyelő asszonyt, Marcela Kmeťová külügyi vezetőt, Viktória Lisáková lelkésznőt, valamint Nagy Olivér lelkészt érkezésük estjén a pesti szlovák ajkú evangélikus gyülekezet egykori, Rákóczi úti templomában fogadta egyházunk képviselőiben Fabiny Tamás elnök-püspök, Szemerei János és Kondor Péter püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Krámer György or-

szágos irodaigazgató és Cselovszkyné dr. Tarr Klára, az országos iroda ökumenikus és külügyi osztályának vezetője.

„Tudatosan terveztük ide az első találkozást. Az egyházközösség az 1960-as években kényszerült eladni az istenházát. A sok templomhoz nem méltó funkció betöltése után mára méltatlan állapotba került épületet a magyar kormány a közelmúltban visszavásárolta, és az Országos Szlovák Önkormányzat tulajdonába adta, hogy az a szükséges felújítás után kulturális és közösségi központként működtesse tovább. Ezzel a példával kívántuk érzékeltetni, hogy a Magyarországon élő szlovákoknak mind az egyház, mind a kormány segíteni próbál – mondta el Fabiny Tamás. – A helyszínen házigazdaként Gulácsiné Fabulya Hilda lelkésznő kalauzolt körbe minket, és gyülekezeti tagok is csatlakoztak hozzánk. Vendégünk volt Magyar Levente külgazdasági és külügyminiszter-helyettes is, akinek szlovák származású felesége révén személyesen is nagyon fontos a két állam, illetve nemzet közötti jó kapcsolat. Hangsúlyozta, hogy

az egyházak az államközi kapcsolatokban hídszerepet tudnak betölteni, érvényes ez az evangélikus egyházra is.”

KÖLCSÖNÖS FELELŐSSÉG EGYMÁSÉRT

Másnap egyházunk Üllői úti országos székházában, harmadnap pedig a déli egyházkerületi püspöki hivatalban folytatódott a találkozó. A munkamegbeszélések előtt azonban közös, kétnyelvű úrvacsorai istentiszteleten vettek részt a jelenlévők, a liturgiában pedig mind a hat püspök közreműködött.

Ez alkalommal Fabiny Tamás Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele alapján arról prédikált, hogy legyünk bár szlovákok vagy magyarok, de Jézus követőiként mindannyian Krisztus testének tagjai vagyunk, és benne mindannyian egy közösséghez tartozunk. Ez pedig azt is jelenti – hangsúlyozta az elnök-püspök –, hogy kölcsönösen felelősek vagyunk egymásért is, és nemcsak magunkról kell gondoskodnunk, hanem a másik jóllétéért is tennünk kell.

A tárgyalások első felét a kölcsönös ismerkedés jellemezte. Az egyházi és társadalmi aktualitások sorra vétele után magyar részről az állam és az egyház közötti szerződésről, szlovák oldalról pedig az úgynevezett „öt ujj” stratégiáról esett szó bővebben. A vendégeket különösen is érdekelte az egyház-finanszírozás kérdése, minthogy náluk eddig a lelkészek fizetését az állami költségvetés biztosította, ebben azonban változás előtt állnak. Ugyanígy a lelkészi életpályamodell, illetve a diakóniai hálózat működése kapcsán is számos kérdést tettek fel.

Egyházunk fontosnak tekinti, hogy bemutassa az országos szlovák lelkészi szolgálat munkáját, illetve az egyházi élet szlovák vonatkozásait, ideértve a budapestin túl a Békéscsabán és Tótkomlóson élő közösségeket is.

„Az egyházaink között 2012-ben megkötött szerződés rendelkezik arról, hogy mindkét fél nevezze meg, illetve

Peter Mihoč, Kondor Péter, Ivan Elko, Fabiny Tamás, Ján Hroboň és Szemerei János

állítsa szolgálatba azt a koordinátort, aki szervezi az anyanyelvi istentiszteletek, hitoktatás és lelkipozozás kereteit. E tekintetben a mai napig nem szimmetrikus a helyzet, hiszen a szlovák evangélikus egyház részéről eddig ez nem történt meg. Újra kértük, hogy ők is teremtsék meg ennek szervezeti feltételeit. Az egyházvezetés erre késznek mutatkozik, reméljük, hogy a helyzet hamarabb rendeződik” – mondta el Fabiny Tamás.

A felvidéki magyar misszió kapcsán egyházunk vezetői bemutatták azt a be-

ruházást, amelynek révén a magyar kormány támogatásával Tornalján (Tornala) missziói központot létesíthet egyházunk. „Szlovák kollégáink eddig még nem hallottak erről, de sikerült megnyugtatóan tájékoztatnunk őket. Aláhúztuk: a magyar állam tulajdonában lévő intézményt mi fogjuk működtetni, de nyitottan a szlovákság felé is, és ez erősítheti az egyházaink közötti kapcsolatot is – ismertette a magyar elnök-püspök. – A projekt kapcsán szóba került Lóczy Tibor gyülekezeti munkatárs státusza is. Ő az Evangélikus

Hittudományi Egyetem másoddiplomás képzésének elvégzése után kész lesz arra, hogy Gömörben hivatalosan is lelkeszi szolgálatba álljon. Egyházainkra vár a feladat, hogy megtaláljuk a legjobb megoldást ennek kereteinek kidolgozására.”

BIZALOMÉPÍTÉS

Az egyeztetések mellett a vendégek megtekintették Luther Márton végrendeletét is, amelyet az Evangélikus Országos Gyűjtemény őriz. Ellátogattak az Evangélikus Országos Múzeumba is, ahol az állandó kiállítás szlovák vonatkozású műtárgyaira – így az eperjesi vészőtörvényszék kínzóeszközére és a gályarab prédikátorok emlékeire – is rácsodálkozhattak. A Deák téren, ahogyan korábban a Rákóczi úton is, megmutatták nekik Ján Kollár szlovák költő, nyelvtudós, evangélikus lelkész emléktábláját is – és utaltak arra, milyen jó volna, ha ők is hasonlóképpen őriznék Rázga Pál evangélikus lelkész, 1848-as pozsonyi vértanú emlékét.

„A találkozón végig hangsúlyoztuk, milyen sokat jelent egyházunkban a szlovák örökség – értékelte a találkozót Fabiny Tamás. – Az egyeztetések során a kölcsönös bizalom kiépítését tekintettük a legfontosabbnak. A most megkezdett közös munkát a tervek szerint egy év múlva Pozsonyban tudjuk folytatni.”

■ – VITÁLIS –

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Eszmecsere szemmagasságban

Bajor–magyar konzultáció Visegrádon

Bajor testvéregházunk képviselőivel, Michael Martin egyházfőtanácsossal és Raphael Quandt tanácsossal találkoztunk szeptember 13–14-én Visegrádon. Egyházunkat az országos elnökség – Fabiny Tamás elnök-püspök és e sorok szerzője – mellett Kondor Péter diakóniáért felelős püspök, Krámer György országos irodaigazgató és Cselovszkyné dr. Tarr Klára, az országos ökumenikus és külügyi osztályának vezetője képviselte.

Az egyeztetésnek kettős célja volt. Bajor testvéreink kérték, hogy részletesen megismerhessék a Magyarország kormányával 2020 márciusában kötött megállapodásunkat, ezt követően pedig pontról pontra egyeztettük az egyházaink közötti kapcsolatot a következő évekre szabályozó, hamarosan megújítandó és aláírandó szerződés szövegét.

A bajor–magyar testvérkapcsolati együttműködés közel harminc éve fontos szerepet tölt be egyházunk életében. Mindnyájan emlékszünk arra az időszakra, amikor ez leginkább anyagi segítséget jelentett, bár nyilván mindig is fontos volt, hogy akár teológiai, akár intézményi kérdésekről „auf Augenhöhe”, vagyis szemmagasságban, egyenrangúan beszélhessünk német hitsorsosainkkal.

Az idő múlásával az anyagi támogatás súlya, részaránya csökkent, noha továbbra is jelentős maradt, ugyanakkor megnőtt azoknak az együttműködési területeknek a jelentősége, amelyek korunk azon kihívásaira reflektálnak, melyek mindkét felet érintik. Nem véletlenül kapott nagyobb hangsúlyt a diakóniai együttműködés, amely természetes módon állítja a kölcsönös figyelem fókuszába a minket körülvevő világ társadalmi problémáit. Ezekről beszélve könnyebben át tudjuk érezni egyházaink szolgálatának tétjét, a mindennapokat, amelyek a találkozás ritka alkalmával vagy különösen a sajtó tájékoztatása alapján alig ismerhetők meg, vagy nélkülözik a hitelességet.

Ezért volt fontos, hogy a kormánnyal való megállapodásunkat közösen elemezve fel tudtuk idézni azt a folyamatot, melynek során a legnagyobb körültekintéssel határoztuk meg az együttműködési területeket, átgondolva egyházunk, gyülekezeteink valós teherbírását és azt a felelősséget, melyet a missziói parancs teljesítésével híveink és a magyar társadalom egésze felé viselünk.

Bajor testvéreink is megértették annak jelentőségét, hogy egy olyan korban, amikor a legváltozatosabb kommunikációs hatások érnek egy viszonylag kis egyházat, mennyire fontos az, hogy meg tudjuk őrizni evangélikus közösségünk egységét – még ha tisztában vagyunk is a köztünk bizonyos kérdésekben meglévő nézetkülönbségekkel.

működésünknek keretet adó szerződés szövegének egyeztetése. Bajor testvéreink elmondták, hogy zsinatuk milyen grémiumain milyen kérdésekkel szembesülhetnek, melyekre érdemes felkészülni. Ennek jegyében fontos, hogy néhány pontot külön is kiemeljünk, ami a kétoldalú kapcsolatainkat részleteiben nem ismerő zsinati tagok számára is kézzelfoghatóvá teszi az együttműködés tartalmát, annak időszerezését. Ennek megfelelően mind a diakóniai, mind az oktatási területet érintve külön hangsúlyt kap a roma közösség helyzete, a gyülekezeteinkben tapasztalható lelkeslány ellenpontozásaként a laikusok képzése, szolgálatba hí-

FOTÓ: FABINY TAMÁS FACEBOOK-OLDALA

A szerződés létrejött, az a tény, hogy minden testületünk gyakorlatilag egyhangúlag támogatta a dokumentum aláírását, a közös szándék kifejeződése volt, melyet a kormányzati oldal pozitívan igazolt vissza. Ennek kapcsán szót ejtettünk országaink és egyházaink aktuális helyzetéről, a közelgő német és a hazai választások esélyeiről, mindazokról a közéleti kérdésekről, melyek az európai diskurzusban manapság megjelennek.

Még ennél is fontosabb, bár az említettekkel nagyon is összefüggő programpontról volt a 2030-ig szóló együtt-

vása, valamint továbbra is az egyházzenei együttműködés.

Bajor vendégeink örömmel számoltak be annak a filmnek a felvételeiről, mely Frenyó György rendezésében a testvérkapcsolat eddigi tapasztalatait mutatja be, s melynek németországi részleteit nemrég forgatták. Ennek alapján – minden, a német sajtóban hazánkkal kapcsolatos negatív hír ellenére – elmondható, hogy általános szimpátia övezi immár harmincéves intézményes kapcsolatunkat, ami biztató a jövőre nézve is.

■ PRÖHLE GERGELY országos felügyelő

In memoriam Fónyad Pál

(1947–2021)

Fónyad Pál István 1947. február 9-én született Nagykánizsán. Édesapja Fónyad Pál István akkor iharosberényi evangélikus lelkész volt, édesanyja Németh Márta. Két tétvére volt. 1951 karácsonyán került a család Nagykánizsára. Az általános iskolai és gimnáziumi éveit is ebben a városban töltötte, a Batthyány Lajos Gimnáziumban érettségizett. Budapesten, az Evangélikus Teológiai Akadémián kezdte meg teológiai tanulmányait. 1968-ban a diktatórikus rendszer elől Ausztriába szökött. Az Ausztriai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház és a Lutheránus Világszövetség támogatásával Bécsben, majd Németországban, Erlangenben tanulhatott tovább. Rövid ideig a Martin-Luther-Bund teológusotthonának tanulmányi vezetőjeként dolgozott.

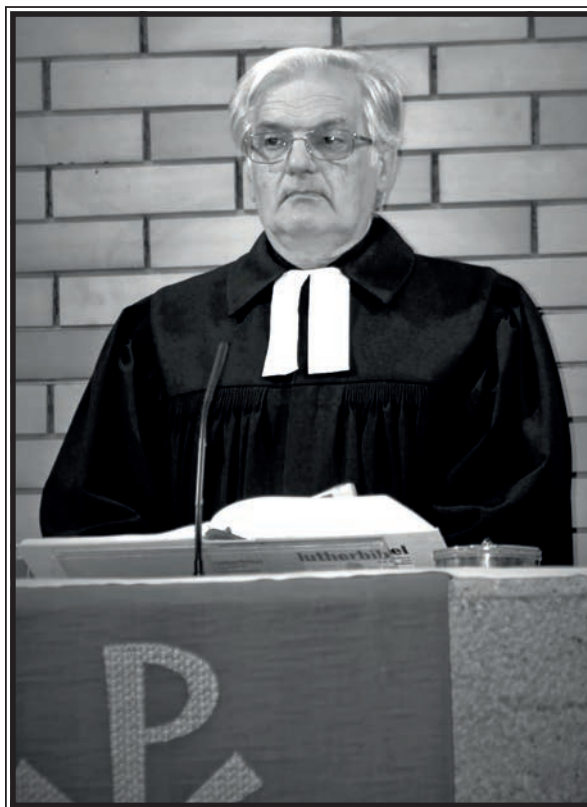
Badenben segédlelkészkedett, 1976-ban Oskar Sakrausky püspök szentelte lelkésszé. Bécs VII. kerületében volt gyülekezeti lelkész, majd az egyetlen evangélikus ausztriai magyar település, Órisziget (Siget in der Wart) helyettes lelkésze lett. Innen a főváros szomszédságában fekvő Perchtoldsdorf közösségébe vezetett az útja; előbb, 1987-től adminisztrátorként, majd a következő esztendő-től parókusként lett a gyülekezet pásztora. Ökumenikus nyitottságával a városban nagy tekintélyt szerzett. Innen vonult nyugalomba 2012-ben, de továbbra is a gyülekezet aktív tagja maradt. Nyugdíjasként helyettes lelkészi szolgálatot vállalt az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezetben, ennek során rendszeresen tartott alkalmakat Bécsben és Grazban.

A kilencvenes évek közepén vált ismét élővé kapcsolata a Martin-Luther-Bunddal. Először az alsó-ausztriai kerület felelőse, majd az osztrák egyesület alelnöke, végül elnöke lett. Két választási cikluson át az erlangeni székhelyű szövetség elnökségi tagja volt. A tudományos és teológiai konferenciák előkészítésében szerzett érdemeket. Az utolsó, általa előkészített alkalmat a járvány miatt kétszer halasztották el eddig...

Fónyad Pál az édesapjától örökölte az egyháztörténeti és családtörténeti érdeklődését. A reformáció korának volt kutatója; kutatásainak középpontjában Sylvester János, illetve a regionális hitvallások álltak. Ugyanakkor a volt Osztrák–Magyar Monarchia területén élő egyházak sorsát is alaposan ismerte. A rendszerváltás után hosszabb időn keresztül oktatott Budapesten, az Evangélikus Hittudományi Egyetemen is.

Sokat foglalkozott családjának múltjával, a Sárváron, Barcsan, Hrastovacban (Horvátország) történekekkel. Több ilyen jellegű kiadvány is kötődik nevéhez.

2003-ban a Kolozsvári Protestáns Teológiai intézet tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki.

Gyors lefolyású betegség vetett véget szolgálatának és életének szeptember 18-án. Halála előtt még átvehette a Járosi Andor-díjat.

Végakarátának megfelelően a perchtoldsdorfi temetőben vettek tőle búcsút október 1-jén délután 2 órakor; hamvait végső nyughelyére a nagyatádi temetőben lévő családi sírba helyezik el október 16-án 14 órakor.

Emléke legyen áldott!

■ DR. LACKNER PÁL

*

Fabiny Tamás elnök-püspök búcsúzójában olvashatók a következő szavak:

„Néhány hónappal ezelőtt fejezte be annak a kötetnek a szerkesztését, amelyet ugyancsak lelkész édesapja, Fónyad (Fuchs) Pál prédikációiból és előadásából állított össze. Boldog volt, hogy ez az értékes könyv sokakhoz eljutott. Amikor a címet választotta, talán nemcsak édesapjára, hanem önmagára is vonatkoztatta a megdicsőült Krisztus szavát: »*Élég neked az én kegyelmem...*« (2Kor 12,9) Ezzel az igével vagyok együtt a gyászolókkal, és búcsúzom Palitól, bölcs, idősebb testvéremtől.»

Közöttetek van!

Kihirdették a következő Szélrózsza mottóját

Középiskolás és egyetemista fiatalok találkoztak szeptember 23-án az Evangélikus Hittudományi Egyetem kertjében, hogy az interaktív, megmozgató lelki programokon és koncerteken keresztül kicsit átélhessék a nyári Szélrózsza találkozó hangulatát.

Az összejövetelen a Szélrózsza-tízek bejelentették a következő országos evangélikus ifjúsági találkozó mottóját. Ennek mentén szerveződnek majd a találkozó áhítatai, bibliatanulmányai, fórumbeszélése és egyéb programjai is. A 2022. július 13. és 17. között Gyulára tervezett Szélrózsza hívómondata így hangzik: „Közöttetek van!”

A mondat Lukács evangéliuma 17. fejezetének 20–21. verseire épül, ame-

tő, hanem természetében valami teljesen más. Jézus azt mondja, hogy az Isten

FOTÓ: DECMANN HANNA

lyekben Jézus arról beszél, hogy Isten országának eljövetele nem kiszámítható és lokalizálható, az ember számára nem megragadha-

országát közöttünk van. Reméljük, hogy ez az alapgondolat sokak fantáziáját és lelkét megmozgatja majd.

Szélrózsza-tízek

EVANGÉLIKUS Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
 • Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
 • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: MIKLÓSNÉ SZÉKÁCS JUDIT (szekacsjudit@gmail.com)
 • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUSZÁNNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@online.hu), DR. ECSEDI ZSUSZA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUSZA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: **MondAe Kft.** (2600 Vác, Nádas utca 2.) www.mondae.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt.
 Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
 • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. • Digitális előfizetés negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Egy digitális lapszám ára: 450 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza.
 • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk, mennyei Atyánk, bűnbocsátó kegyelmedben bízva könyörgünk hozzád, aki mindig meghallgatod népedet.

Könyörgünk, Urunk, Szentlelked megvilágosító erejével ismertesd fel velünk bűneinket, és indíts igaz bűnbánatra, hogy új életet élhessünk. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Add, Urunk, hogy meglássuk teremted és életadó kegyelmed csodáját, azt, hogy te mindeddig folyamatosan munkálkodsz a világban, és munkáld meg életünket, hogy bűnbocsánatod kegyelméből élve igazságban, szeretetben a te szolgálatodra odaszentelve éljünk embertársaink között, ellenállva a bűnnek és a kísértésnek.

Urunk, add, hogy mindig hálát és köszönetet mondjunk neked a közösségedért, amellyel testvérekké tettél bennünket a gyülekezetben, hogy egymásra odafigyelve és egymást erősítve éljünk, megváltó Urunkról tanúságot téve.

Könyörülj, Urunk, a betegeken, a szenvedőkön, az elesetteken, a kizsáztottakon. Adj a betegeknek lelki, testi gyógyulást és segítő embereket, enyhítsd a fájdalmat, csökkentsd a kint. Indíts bennünket is arra, hogy észrevegyük és meglássuk, kinek miben tudunk a segítségére lenni.

Áldd meg, Urunk, munkánkat, hogy téged dicsőítve töltsük be téled kapott hivatásunkat, áldásod eszközeiként embertársaink javára éljünk, és védjük, óvjuk teremtett világodat, hogy az a jövő nemzedékek számára is elérhető maradjon. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Hallgass meg minket, Urunk! Add, hogy hűséges tanúi legyünk életünk végéig ebben a világban, és kegyelmedből vígy majd bennünket is mennyei örök országodba, hogy az angyalokkal és a megdicsőült szentekkel együtt téged dicsőítő éneket zengjünk a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 19. VASÁRNAP – PRÉD 4,8–12

Szövetségben

Én. Napihír volt pár hete. Idős korában elhunyt egy magyar milliárdos, aki gyémántkereskedésből szerezte mesés vagyonát. A dúsgazdag férfit a hírek szerint majd mindenki szerette, idős korára azonban szinte teljesen egyedül maradt, miután tragédiák sora árnyékolta be az életét. „Ráhagyok mindent a hazára, s csinálok valami alapítványt” – nyilatkozta vagyonával kapcsolatban bő két évtizede. Alapítványról azóta sem tudni, az ismerősök pedig csak találgatnak, hogy a milliárdos halála után mi lesz a vagyonnal.

A Prédikátor szerint ez hiábavalóság. Magamnak gyűjteni, magamnak kuporgatni. Amikor az embernek egyetlen célja csak a „céltalan” felhalmozás. Vidékünkön járja egy szólás: a koporsón nincsen vonóhorog. A sírba nem vihetsz magaddal semmit sem.

Te. Amit az ember hamar megtanul, a Biblia igazsága: „Nem jó az embernek egyedül lenni...” (1Móz 2,18) Milyen nagyszerű, hogy a Teremtő megajándékozott minket a házassággal és a családdal! A magyar „feleség” szóban benne is van, hogy az asszony a házaspárnak csak az egyik fele, a férj a másik. Milyen kár, hogy ennek párja a „férj” szóban már nem lelhető fel... Isten áldása házasságban és családban élni. Mert van egy kötelék, ahová tartozom, van egy hely, ahová mindig visszatérhetek, bárhogya is alakul az életem. Gyerekeimet, amikor kirepültek, kissé patetikusan így búcsúztattam: tudjátok, bármi történhet veletek, jó vagy rossz, mi mindig szeretettel várunk haza benneteket!

Isten más közösségekkel is megajándékoz minket. Korábban egy évig éltünk külföldön, feleségemmel együtt kaptunk egy külföldi tanulási lehetőséget. A gyerekeinket is vihettük magunkkal. Szép volt. Azóta sem tudtam annyi időt huzamosan együtt tölteni a családommal. De megtanultuk becsülni azt is, mit jelent a haza, mit jelent otthon lenni. „Mi dolgunk a világon?” – Vörösmarty Mihály kérdésére (*Gondolatok a könyvtárban*) Tamási Áron válasza: „...hol valahol otthon legyünk benne.” (*Ábel Amerikában*) Otthon. Ahol megismernek az utcán, a boltban. Ahol még a kutyák sem ugatnak meg este az utcán, mert a szagomról is megismernek... Nem jó az embernek egyedül lenni, így igaz. Tartozni kell valakihez, tartozni kell egy közösséghez. Legyen az akár a család, akár a falu vagy a gyülekezet közössége.

Ő. Szép-szép, gondoljuk magunkban. De milyen is az ember? Istennek éppen ezt az ajándékát, a valahová, valakihez tartozást is kikezdi az emberi gyarlóság, önzés. És azonnal eszünkbe jutnak megromlott házasságok, szétszakadt barátságok, meg-

feneklett emberi kapcsolatok. Ez van – legyintենék rezignáltan.

A mi Urunk azonban nem törődik bele abba, hogy elrontsuk azt, ami oly sok öröm és erő forrása. Igen, a kereszten minden bűnünkre váltságot szerzett Jézus Krisztus által. A közösségromboló bűneinkre is. Élő Urunk ő, aki azt is szeretné, hogy ne hagyjuk ki őt kapcsolatainkból. Sok fiatal pár köt házasságot templomban. Ha nemcsak az induláskor, hanem egész közös életük során is bevonnák, megtartanák Istent harmadikként, erősebb, tartósabb lenne a kapcsolatuk. Mert mindig kéznél lenne a hathatós segítség.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ARTHUR POULIN / UNSPLASH.COM

Mi. „A hármas fonál nem szakad el egyhamar” – mondja a Prédikátor. És ez így igaz. A budapesti Erzsébet híd kábelkötegei összesen hatezer-háromszáz tonna súlyt tartanak immáron 1964 óta. Kell-e ennél ékeesebb bizonyíték? Azok a kapcsolatok, házasságok, barátságok, családok és közösségek, amelyekben Jézus Krisztusnak is helye van, bizonyosan sokkal tartósabbak.

És ez nem csak azt jelenti, hogy ha ég a ház, ha baj van, legyen kihez fordulni. Jézus Krisztus szeretne beleszólni mindennapjainkba, terveinkbe, életünkbe. Nélküle törekenyek, gyengék vagyunk. Vele azonban diadalmaskodhatunk.

■ LUPTÁK GYÖRGY

Imádkozzunk! Uram, Istenem! Bocsásd meg, hogy oly gyakran nem figyeltem rád, pedig tudom, hogy mindenem, amim csak van, a te ajándékod. Köszönöm, hogy szeretettel emlékeztetsz, el ne feledek rólad. Bevallom, szükségem van rád. Te, a Mindenható hatalmas Isten légy és maradj életem megtartója, tanácsadója. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 10.) Akkor ezt mondta Naamán: [...] nem készít többé a te szolgád sem égőáldozatot, sem véresáldozatot más istennek, csak az Úrnak! 2Kir 5,17b (Róm 12,1; Mk 2,1–12; Jak 5,13–16; Zsolt 32) Felismerés. Ez jut eszembe erről az egy rövid mondatról. Bár sok „isten” vesz körül minket, sokan várják és várják el, hogy áldozunk nekik, hogy adjuk oda azt, amink van, de amikor elér a Lélek minket, szabad mondani, hogy nincs más Úr, csak te, én Uram!

Hétfő (október 11.) Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el. Lk 21,33 (Jer 31,33; 2Móz 15,22–27; Zsid 13,1–8) Kicsit ijesztő hallani és olvasni, de leginkább ijesztő tapasztalni, hogy minden bizonytalan, hogy minden elmúlik. Minden perc és nap fogy, öregszünk, lassulunk. Sokszor fájó ez az élmény, nehéz elfogadni, hogy egykor még együtt voltunk, ma már kint a város szélén, a sír mellett gyűlhet csak össze a család. Így múlnak el országok és kimondott ígérek. Mi marad akkor? Egy bátorítás, néhány szó. „Az én beszédem nem múlik el.” Az a szó, hogy Abbá, Édesapám! Te szeretsz minket!

Kedd (október 12.) Mert nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgéseinket. Dán 9,18c (Ef 3,12; Lk 5,12–16; Zsid 13,9–14) Vannak igaz tetteink. Miért ne lehetne az ember büszke arra, hogy valamiben jeleskedik? Hogy valamit jól csinál. Hogy valami jót tett. Szerintem szabad büszkének lennünk az elért eredményeinkre vagy a tetteinkre. Mégis fontos különválasztani az alázas magabiztosságot és az önkényes, igazságszító emberi hangot és tettet. Mert mégiscsak az Isten hatalmas kegyelme és irgalma az, ami megtart. Ezért és emiatt vihetjük elé minden, de minden bajunkat. Minden élethelyzetünket, minden örömmünket és bánatunkat. Mert nagy az ő irgalma.

Szerda (október 13.) Az Úr szólította Sámuelet, és ő így felelt: Itt vagyok. 1Sám 3,4 (ApCsel 18,9–10; Lk 13,10–17; Zsid 13,15–25) Talán nem is az Úr szólt! Talán valaki más. Lehet, hogy a hívás nem is nekem szól, hanem valaki másnak! Igazából olyan nehéz, sokszor lehetetlen elhinni, hogy nekünk szól, és minket hív az Isten. Tényleg engem hív? És alszunk tovább, akár szó szerint, akár átvitt értelemben. Fejünkre húzzuk a paplant, mert nem hisszük el, nem merjük elhinni, hogy minket is hív. Szólít a nevünkön, beleszól az életünkbe. Aztán lehet, hogy harmadszorra vagy negyedszerre vagy sokadszorra elhiszük és meghalljuk, hogy a mi picit, esendő életünkön keresztül is tud cselekedni az Úristen. És akkor szabad azt mondani, bíz-

va megtartó- és szerető erejében, hogy Uram, hallak, és itt vagyok. Itt! Ebben és ebben az élethelyzetben. Ilyen és olyan terhekkel, kérdésekkel. Mégis, mégis itt vagyok!

Csütörtök (október 14.) Boldog az, akinek Jákób Istene a segítsége, és Istenében, az Úrban van a reményége... Zsolt 146,5 (Lk 21,19; Mt 8,14–17; Lk 12,1–12) „Boldogság, gyere haza!” – ismerjük jól a Cserháti Zsuzsa által is énekelt dalt. Boldogság. Ezt keressük, kutatjuk folyamatosan. Szeretnénk örömteli perceket, napokat, és szeretnénk boldog életet élni. A boldogság és az öröm nagyon szubjektív élmény és érzés. Csak legyen belőle sok és maradandó. Ezért a remélt boldogságért hajlandóak vagyunk olykor megalkudni, eldobni vagy éppen elharácsolni valamit. Mert szeretnénk boldogok lenni. Ezzel a vággyal, óhajjal nincs is semmi gond. A kérdés talán az, hogy hol keressük a boldogságot. Azt írja a zsoltáros, hogy az a boldog ember, akinek az Úrban van a reményége. Aki tudja, hogy a remény, a bizalom, az erő nem emberi forrásból, hanem az Isten embert szerető erejéből jön. Ha valaki tud változtatni, adni, felemelni, vigasztalni, könnyet törölni, akkor az az Úristen egyedül.

Péntek (október 15.) Jézus mondja: És amint szeretnétek, hogy az emberek veletek bánjanak, ti is úgy bánjatok velük! Lk 6,31 (3Móz 19,13a; Jer 17,13–17; Lk 12,13–21) Olyan ismerős, egyszerű mondata ez Jézusnak! Olyan könnyű lenne betartani. Rosszulesik, hogy pletykálnak rólad? Akkor ne pletykálkodj. Jólesne, ha megkérdeznék, hogy mit miért tettél? Lehet sorolni végtelenségig a kérdéseket. Hisz tudjuk, hogy mit kellene vagy lehetne tenni. Mégis úton-útfélen belebotlunk abba, hogy mások is, de mi magunk is bőven teszünk olyan dolgokat, vagy bánunk úgy a másikkal, hogy ha azt velünk tennék meg, bizony nagyon fájna. A Károli Gáspár Református Egyetem mentálhigiénés szakán hallottam először, hogy kapcsolatokban betegszünk meg, és kapcsolatokban is tudunk gyógyulni. Tudjuk egymást betegíteni is, és gyógyítani is. Csak azt lenne jó tenni, amit szeretnénk, hogy velünk is tegyenek. Ilyen egyszerű Jézus tanácsa!

Szombat (október 16.) Ítéleted idején is benned reménykedünk, Uram... Ézs 26,8a (2Kor 5,10; ApCsel 14,8–18; Lk 12,22–34) Isten megítéli a világot. Elmondja a véleményét, nem rejti véka alá. Ha meghalljuk azt a szót, hogy ítélet, talán rossz érzések járhatnak át minket. Ítélet! Valami rosszat tettünk? Félelem járhat át minket. De az Úr ítéletében szabad reménykedni. Mert szereti az embert.

Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

OKTÓBER A REFORMÁCIÓ HÓNAPJA

„...figyeljeteK hitvallásunk apostolára és főpapjára, Jézusra...” (Zsid 3,1b)

Ünnepélyes megnyitó: október 1., 18 óra, Budapest,
Deák téri evangélikus templom

Területi női találkozó: október 3., 10–15 óra,
Szeged, Kálvin téri református gyülekezet (Kálvin tér 2.)

Ökumenikus missziói nap: október 10., 17 óra,
szombathelyi baptista imaház (Szent Márton u. 38.)

Reformációi gála: október 17., 17 óra,
Budapest, Uránia Nemzeti Filmszínház (VIII. ker., Rákóczi út 21.)

Reformációi istentisztelet: október 24., 17 óra,
Budapest, Magyarországi Metodista Egyház központja (III. ker., Kiscelli u. 73.)

Reformációi megemlékezés: október 31., 17 óra,
Budapest, Reformáció park (VII. kerület)

Telefon: (+36) 1/371-2690; fax: (+36) 1/371-2691;
e-mail: oikumene@meot.hu • <http://www.meot.hu>

Magyarországi
Egyházak
Ökumenikus Tanácsa

Magyarországi
Református
Egyház

Magyar
Pünkösdi
Egyház

Magyarországi
Metodista
Egyház

Magyarországi
Evangélikus
Egyház

Magyarországi
Baptista
Egyház

REFORMÁTUSOK
LAPJA

MINISZTERELNÖKSÉG

Confessio

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Nemzeti
Együttműködési
Alap

Békehírnök

THEOLÓGIAI
SZEMLE
A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK
ÖKUMENIKUS TANÁCSÁNAK FOLYÓIRATA

Methodista

EVANGÉLIKUS
Élet

élő víz

PROMIX
ZRT.

PERIFERIC RECORDS

STEREO KFT. / PERIFERIC RECORDS
H-1114 Budapest, Bortók Béla út 59.
T: (+361)-385-6343
E-mail: stereo@stereo.com
www.perifericrecords.com

Kedvezmény Luther Válogatott Műveire

október 1–31.

Minden kötetre
20% kedvezmény

A hét kötetet egyben több mint
25%-kal olcsóbban kínáljuk:

34 930 forint helyett 24 990 forintért.

Lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

